

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Πτυχιακή εργασία

**«ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ»**

Σπουδάστρια: Κοσμά Γεωργία

Επιβλέπων καθηγητής: Σπηλιόπουλος Οδυσσέας

Καλαμάτα 2015

Ευχαριστίες

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Οδυσσέα Σπηλιόπουλο για την πολύτιμη καθοδήγησή του. Επιπλέον, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένεια μου που μου συμπαραστάθηκε σε όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου.

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως στόχο να παρουσιάσει το καθεστώς που διέπει τις προσωπικές εμπορικές εταιρίες. Αντιπροσωπευτικότερη μορφή προσωπικής εταιρίας αποτελεί η Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε.), ενώ όταν κάποιος από τους εταίρους δεν επιθυμεί να φέρει απεριόριστη και σε ολόκληρο ευθύνη, τότε δημιουργείται η Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε.). Στις προσωπικές εταιρίες συγκαταλέγεται και η χωρίς νομική προσωπικότητα συμμετοχική ή αφανής εταιρία, με την οποία συνήθως αναλαμβάνονται ευκαιριακές δραστηριότητες.

Αρχικά, αναλύεται ο ορισμός της εταιρίας, τα χαρακτηριστικά και οι προϋποθέσεις για την σύσταση της, αλλά και η διάκριση των εμπορικών εταιριών σε προσωπικές, κεφαλαιουχικές και μικτές. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι διαδικασίες σύστασης, διαχείρισης, εκπροσώπησης και λύσης – εκκαθάρισης για την Ομόρρυθμη, Ετερόρρυθμη και Αφανή εταιρία. Τέλος, δίνονται παραδείγματα σύστασης προσωπικών εμπορικών εταιριών, όπως η τυπική λογιστική σύσταση προσωπικής Εταιρίας και περιπτώσεις υπερβάλλουσας εισφοράς και εισφοράς προσωπικής εργασίας.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	2
Περίληψη	3
Περιεχόμενα.....	4
Ευρετήριο Σχημάτων	6
Ευρετήριο Εικόνων.....	6
Εισαγωγή	7
1 ^ο Κεφάλαιο: Η διάκριση των εταιριών.....	9
1.1 Ορισμός εταιρίας.....	9
1.2 Χαρακτηριστικά της σύμβασης της εταιρίας.....	10
1.3 Προϋποθέσεις σύστασης μιας εταιρίας.....	11
1.4 Διάκριση εμπορικών εταιριών	11
1.4.1 Προσωπικές εταιρίες	12
1.4.2 Κεφαλαιουχικές εταιρίες	12
1.5 Οι διαφορές προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιριών	13
1.6 Η εμπορικότητα των εταιριών.....	14
1.7 Υποχρεώσεις της εμπορικότητας των εταιριών.....	15
1.8 Η αρχή της σταθερότητας του Κεφαλαίου.....	15
2 ^ο Κεφάλαιο: Οι Προσωπικές εμπορικές εταιρίες	17
2.1 Εισαγωγικά.....	17
2.2 Ομόρρυθμη εταιρία	18
2.2.1 Ορισμός	18
2.2.2 Σύσταση.....	19
2.2.3 Διαχείριση.....	24
2.2.4 Εκπροσώπηση.....	26
2.2.5 Λύση και εκκαθάριση.....	27

2.3 Ετερόρρυθμη εταιρία	29
2.3.1 Ορισμός	29
2.3.2 Σύσταση.....	31
2.3.3 Διαχείριση.....	35
2.3.4 Εκπροσώπηση.....	36
2.3.5 Λύση και εκκαθάριση.....	36
2.4 Συμμετοχική ή Αφανής εταιρία	37
2.4.1 Ορισμός	37
2.4.2 Κύρια χαρακτηριστικά	39
2.4.3 Λόγοι ίδρυσης Αφανούς ή Συμμετοχικής Εταιρίας.....	40
2.4.4 Λύση και εκκαθάριση.....	41
3 ^ο Κεφάλαιο: Παραδείγματα σύστασης προσωπικών εμπορικών εταιριών	43
3.1 Τυπική λογιστική σύσταση προσωπικής Εταιρίας.....	44
3.2 Περίπτωση υπερβάλλουσας εισφοράς	47
3.3 Περίπτωση εισφοράς προσωπικής εργασίας.....	49
Επίλογος.....	51
Βιβλιογραφία	53
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Η ΟΕ ΜΕΤΑ ΤΟ Ν.4072/2012.....	56

Ευρετήριο Σχημάτων

Σχήμα 2.1 Διαδικασία σύστασης Ομόρρυθμης Εταιρίας	20
Σχήμα 2.2 Διαδικασία σύστασης Ετερόρρυθμης Εταιρίας.....	33

Ευρετήριο Εικόνων

Εικόνα 3.1. Σύσταση ομόρρυθμης εταιρίας.....	45
Εικόνα 3.2. Σύσταση ομόρρυθμης εταιρίας με εισφορά σε είδος	46
Εικόνα 3.3. Σύσταση ετερόρρυθμης εταιρίας με υπερβάλλουσα εισφορά.....	48
Εικόνα 3.4. Σύσταση ομόρρυθμης εταιρίας με εισφορά προσωπικής εργασίας	50

Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει το καθεστώς που επικρατεί στις προσωπικές εμπορικές εταιρίες. Στις προσωπικές εταιρίες κύριοι παράγοντες που οδηγούν στην εταιρική συνεργασία είναι οι προσωπικές ικανότητες των εταίρων, οι γνώσεις κάποιου ή κάποιων από αυτούς στο αντικείμενο της σχεδιαζόμενης οικονομικής δραστηριότητας, η καλή φήμη που απολαμβάνουν σαν άτομα στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, οι συγγενικές ή φιλικές σχέσεις που τους συνδέουν.

Αντιπροσωπευτικότερη μορφή προσωπικής εταιρίας αποτελεί η Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε.), στην οποία όμως, η έκταση της ευθύνης των εταίρων είναι ιδιαίτερα αυξημένη, επειδή ευθύνονται απεριόριστα – δηλαδή και με την προσωπική τους περιουσία και αλληλέγγυα δηλαδή ο καθένας ευθύνεται για το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρίας.

Είναι όμως δυνατό μερικοί από τους συμβαλλόμενους για τη σύσταση προσωπικής εταιρίας να μην επιθυμούν να φέρουν απεριόριστη και σε ολόκληρο ευθύνη. Αυτό είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της Ετερόρρυθμης Εταιρίας (Ε.Ε.) στην οποία ο κίνδυνος ενός ή περισσότερων εταίρων, των ετερόρρυθμων εταίρων, περιορίζεται στο ποσό συμμετοχής τους. Στις προσωπικές εταιρίες συγκαταλέγεται και η χωρίς νομική προσωπικότητα συμμετοχική ή αφανής εταιρία, με την οποία συνήθως αναλαμβάνονται ευκαιριακές δραστηριότητες.

Παραπάνω αναλύθηκαν εν συντομία οι τρεις προσωπικές εταιρίες και το βασικό χαρακτηριστικό της καθεμιάς. Στην συνέχεια της εργασίας θα πραγματοποιηθεί λεπτομερής παρουσίασή τους.

Όσον αφορά την δομή της παρούσας εργασίας, αυτή χωρίζεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται ο ορισμός της εταιρίας, τα χαρακτηριστικά και οι προϋποθέσεις για την σύσταση της, αλλά και η διάκριση των εμπορικών εταιριών σε προσωπικές, κεφαλαιουχικές και μικτές.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται λεπτομερώς οι προσωπικές εταιρίες. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι διαδικασίες σύστασης, διαχείρισης, εκπροσώπησης και λύσης – εκκαθάρισης για την Ομόρρυθμη, Ετερόρρυθμη και Αφανή εταιρία.

Στο τρίτο κεφάλαιο δίνονται παραδείγματα σύστασης προσωπικών εμπορικών εταιριών, όπως η τυπική λογιστική σύσταση προσωπικής Εταιρίας και οι περιπτώσεις υπερβάλλουσας εισφοράς και εισφοράς προσωπικής εργασίας.

1^ο Κεφάλαιο: Η διάκριση των εταιριών

1.1 Ορισμός εταιρίας

Με τον όρο εταιρία καλούμε τη σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων ανθρώπων, με την οποία επιδιώκεται κατά βάση η πραγματοποίηση οικονομικού κέρδους. Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα, *«με τη σύμβαση εταιρίας δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό¹»*.

Η εταιρική συνεργασία θεωρείται μια δικαιοπραξία ιδιωτικού δικαίου στην οποία οι βουλήσεις των συνεργαζομένων προσώπων βαίνουν παράλληλες προς την αυτή κατεύθυνση, αντίθετα με ότι συνήθως συμβαίνει στις δικαιοπραξίες, όπου επιδιώκεται η σύμπτωση βουλήσεων αντίρροπων τάσεων (π.χ. αγοραπωλησία, σύναψη δανείου κ.λ.π.). Με την ευρεία αυτή έννοια, εταιρίες αποτελούν:

- Τα **Σωματεία**. Σωματείο είναι η ένωση 20 τουλάχιστον προσώπων που επιδιώκει σκοπό μη κερδοσκοπικό και έχει νομική προσωπικότητα². Τέτοια είναι οι ερανικές επιτροπές, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, τα ιδρύματα, κ.α.). Ο σκοπός του σωματείου δεν μπορεί να είναι κερδοσκοπικός.
- Οι **Εταιρίες Αστικού Δικαίου**. Αστική εταιρεία είναι η σύμβαση με την οποία δύο ή περισσότερα άτομα αναλαμβάνουν αμοιβαία υποχρέωση να επιδιώκουν κοινό σκοπό, κυρίως κοινωνικό και πολιτιστικό, χωρίς να έχουν καμιά εμπορική δραστηριότητα.
- Οι **Εταιρίες Εμπορικού Δικαίου**. Είναι οι εταιρίες που έχουν ως σκοπό και στόχο την επίτευξη του κέρδους μέσω των δραστηριοτήτων τους.

¹ Αστικός Κώδικας, άρθρο 741

² Αστικός Κώδικας, άρθρο 78

Οι εταιρίες εμπορικού δικαίου είναι εκείνες που προβλέπονται από το εμπορικό δίκαιο, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η Ομόρρυθμη Εταιρία, η Ετερόρρυθμη Εταιρία και η Αφανής Εταιρία και οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας εργασίας.

1.2 Χαρακτηριστικά της σύμβασης της εταιρίας

Τα χαρακτηριστικά στοιχεία της σύμβασης της εταιρίας είναι τα εξής³:

- Η εταιρία είναι σύμβαση *διαρκής, ιδιότυπη και αμφοτεροβαρής*. Το ιδιότυπο συνίσταται στο ότι δεν υπάρχει αντίθεση συμφερόντων ανάμεσα στους εταίρους, όπως ακριβώς συμβαίνει και στις άλλες αμφοτεροβαρείς συμβάσεις, στις οποίες οι παροχές και τα συμφέροντα είναι αντίθετα και η παροχή του ενός εξυπηρετεί το συμφέρον του αντισυμβαλλόμενου. Στην εταιρία, η παροχή του ενός από τους εταίρους δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα των άλλων, αλλά και τα συμφέροντα, του ίδιου του εταίρου, που εισφέρει.
- Η εταιρία είναι σύμβαση *ενοχική*. Αυτό συνάγεται από τον ορισμό της εταιρίας, στον οποίο αναφέρεται ότι η εταιρία είναι σύμβαση στην οποία 2 ή περισσότεροι είναι από κοινού υποχρεωμένοι.
- Η εταιρία είναι *καταρχήν, σύμβαση άτυπη* γιατί καταρτίζεται, με την απλή συναίνεση των συμβαλλόμενων μερών. Κατ' εξαίρεση, απαιτείται τύπος, δηλαδή συμβολαιογραφικό έγγραφο αν το είδος της εισφοράς απαιτεί τύπο π.χ. αν εισφέρεται στην εταιρία ακίνητο κατά κυριότητα, τότε η σύμβαση θα πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου.
- Η σύμβαση της εταιρίας είναι *εμπιστευτικής φύσης*. Ο εμπιστευτικός της χαρακτήρας προκύπτει από τον κοινό σκοπό, που επιδιώκουν οι εταίροι, από το γεγονός ότι απαγορεύεται στον εταίρο να ενεργεί για λογαριασμό του, ή

³ Βελέντζας και Καρτάλης, 2012

για λογαριασμό άλλου πράξεις που είναι αντίθετες στα συμφέροντα της εταιρίας κ.λπ.

1.3 Προϋποθέσεις σύστασης μιας εταιρίας

Για να συσταθεί μια εταιρία πρέπει να συντρέχουν υποχρεωτικά κάποιες προϋποθέσεις. Θα πρέπει να υπάρχει σύμβαση με ιδιωτικό ή δημόσιο (συμβολαιογραφικό) έγγραφο, κατά τις επιταγές του νόμου, μεταξύ των εταίρων. Επιπλέον να υπάρχει η ικανότητα για δικαιοπραξία, να εμφανίζεται κάποια εισφορά από τους συμβαλλομένους κεφαλαίου, που δεν είναι πάντοτε απαραίτητο να αποτελείται από μετρητά, αλλά μπορεί να συνίσταται σε εισφορά υλικών ή άυλων περιουσιακών στοιχείων. Τέλος, είναι απαραίτητο το θεμιτό του επιδιωκόμενου σκοπού και η δημοσιότητα για τις εταιρίες που έχουν νομική προσωπικότητα⁴.

Η πρόθεση για εταιρική δραστηριότητα δεν αποτελεί πάντοτε απαραίτητη προϋπόθεση. Αυτό γίνεται κατανοητό εάν σκεφτούμε τις προσωπικές και τις κεφαλαιουχικές εταιρίες. Στις προσωπικές εταιρίες, η εταιρική δραστηριότητα είναι ευνόητο ότι αποτελεί αυτοσκοπό, ενώ αντιθέτως, στις κεφαλαιουχικές εταιρίες δεν ισχύει κάτι ανάλογο, όπου π.χ. οι μέτοχοι μιας ανώνυμης εταιρίας ενδιαφέρονται περισσότερο ως κεφαλαιούχοι-επενδυτές παρά ως επιχειρηματίες⁵.

1.4 Διάκριση εμπορικών εταιριών

Οι εμπορικές εταιρίες διακρίνονται με κριτήριο το βασικό στοιχείο που επικρατεί και καθορίζει την εταιρική σχέση, στοιχείο που είναι, άλλοτε τα πρόσωπα των εταίρων και άλλοτε το κεφάλαιο. Έτσι, οι εμπορικές εταιρίες διακρίνονται στις παρακάτω τρεις βασικές κατηγορίες⁶.

⁴ Καρδακάρης, 2003

⁵ Χέβας, 2006

⁶ Παπαδάτου και Πομόνης, 2006

1.4.1 Προσωπικές εταιρίες

Βασικό κριτήριο για τη σύσταση, τη λειτουργία, τη φερεγγυότητα και γενικά την επιδίωξη του σκοπού μιας εταιρίας, αποτελεί η προσωπική συμβουλή των εταίρων της, γι' αυτό και ονομάζονται προσωπικές.

Έτσι λοιπόν, προσωπικές είναι εκείνες οι εταιρίες στις οποίες η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού στηρίζεται στην προσωπική συμβολή των εταίρων, λόγω αυτού απαγορεύεται η μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου. Οι μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων (θάνατο, πτώχευση, απαγόρευση) επιφέρουν λύση της εταιρείας, εκτός αν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο. Στις αποφάσεις που παίρνονται επιβάλλεται ομοφωνία και όχι πλειοψηφία. Για τη σύσταση προσωπικής εταιρείας δεν απαιτείται από το νόμο ελάχιστο ποσό καταβολής.

Προσωπικές εταιρίες:

- Ομόρρυθμη Εταιρία
- Ετερόρρυθμη Εταιρία
- Αφανής ή Συμμετοχική Εταιρία

1.4.2 Κεφαλαιουχικές εταιρίες

Κεφαλαιουχικές είναι οι εταιρίες στις οποίες κυρίαρχο στοιχείο είναι το κεφάλαιο που έχει συγκεντρωθεί τόσο από τις εισφορές των εταίρων όσο και από τα μη διανεμημένα κέρδη (αποθεματικά). Αντίθετα με τις προσωπικές, οι εταίροι δεν μετέχουν στη διοίκηση (εκτός αν έχουν εκλεγεί από τη γενική συνέλευση), ούτε έχουν προσωπική ευθύνη για τις υποχρεώσεις της εταιρίας. Η μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας είναι ελεύθερη και οι μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων επιφέρουν τη λύση της εταιρίας. Οι αποφάσεις παίρνονται με πλειοψηφία η οποία εξαρτάται από τη συμμετοχή του κάθε μετόχου στο κεφάλαιο της εταιρίας.

Κεφαλαιουχικές Εταιρίες:

- Ανώνυμη Εταιρία

1.4.3 Μικτές εταιρείες

Μικτές είναι οι εταιρείες οι οποίες αποτελούν ενδιάμεσες μορφές μεταξύ προσωπικών και κεφαλαιουχικών για να καλύψουν κάποιες μορφές επιχειρησιακής συγκρότησης στις οποίες το προσωπικό στοιχείο είναι σκόπιμο να συνυπάρχει με το κεφαλαιουχικό.

Μικτές Εταιρίες:

- Ετερόρρυθμη κατά μετοχές Εταιρία
- Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης

1.5 Οι διαφορές προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιριών

Στις προσωπικές εταιρίες η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού έχει ανατεθεί στους ίδιους τους εταίρους, που είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται για την εκπλήρωσή του. Η προσωπικότητα κάθε συγκεκριμένου εταίρου είναι ουσιώδες στοιχείο της εταιρικής σύμβασης για την επίτευξη του σκοπού. Βέβαια, στις ΟΕ και ΕΕ υπάρχει δικαίωμα εισόδου και εξόδου ελεύθερα καθώς τα γεγονότα που αναφέρονται στο πρόσωπο του εταίρου δε λύνουν κατ' αρχήν την εταιρία, εκτός αν έχει άλλως προβλέψει η εταιρική σύμβαση. Στις προσωπικές εταιρίες παράλληλα προς την ευθύνη της εταιρίας, υπάρχει και προσωπική ευθύνη των εταίρων για τα εταιρικά χρέη.

Αντίθετα, στις κεφαλαιουχικές εταιρίες, υπάρχουν όργανα διοίκησης, τα δε μέλη της εταιρίας δεν έχουν καμία ανάμειξη ούτε δικαίωμα ούτε υποχρέωση στη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων. Το πρόσωπο των εταίρων είναι αδιάφορο για την υπόσταση της εταιρίας, γι' αυτό η μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας είναι ελεύθερη

και ο θάνατος, η πτώχευση και η απαγόρευση ενός εταίρου δεν επηρεάζουν την εταιρία. Οι εταίροι δεν ευθύνονται για τα χρέη της εταιρίας με χαρακτηριστικό του εταιρικού αυτού τύπου την εις ολόκληρο ευθύνη του ομόρρυθμου εταίρου για τα χρέη της εταιρίας. Στις κεφαλαιουχικές εταιρίες δε ζητείται από τους συνεργαζόμενους η καταβολή προσωπικής εργασίας οποιουδήποτε είδους, αλλά η καταβολή κεφαλαίου και η προσωπικότητα του συνεργαζόμενου δεν υπολογίζεται στην επίτευξη του αναλαμβανόμενου σκοπού, σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρίες.

Βέβαια σήμερα, οι νέες ρυθμίσεις του Ν. 4072/2012 (άρθρο 249) έχουν επιφέρει μετριασμό της παραδοσιακής διάκρισης των εταιριών σε προσωπικές και κεφαλαιουχικές, αφού καθιστούν αφενός μεν δυνατή την προσωπική εταιρία κεφαλαιουχικής δομής, αφετέρου δε επιτρεπτή και την προσωποπαγή κεφαλαιουχική εταιρία⁷.

1.6 Η εμπορικότητα των εταιριών

Γενικά, μια εταιρία είναι εμπορική όταν υπάρχει ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- το ουσιαστικό κριτήριο, ή
- το τυπικό κριτήριο.

Στο ελληνικό δίκαιο, στις προσωπικές εταιρίες ισχύει το ουσιαστικό κριτήριο και στις κεφαλαιουχικές εταιρίες το τυπικό κριτήριο.

Έτσι παραδείγματος χάριν στην ΑΕ μόλις τηρηθούν οι νόμιμες διατυπώσεις και συσταθεί η εταιρία έγκυρα, είναι αμέσως από τον νόμο εμπορική εταιρία ανεξάρτητα από το σκοπό της, ακόμα και αν ο σκοπός της δεν είναι η άσκηση εμπορικής δραστηριότητας. Το ίδιο συμβαίνει και στις υπόλοιπες κεφαλαιουχικές εταιρίες⁸.

⁷ Παναγιώτου, 2013

⁸ Βελέντζας και Καρτάλης, 2012

1.7 Υποχρεώσεις της εμπορικότητας των εταιριών

Η εμπορική ιδιότητα της εταιρίας δημιουργεί γι' αυτήν και κάποιες υποχρεώσεις, οι κυριότερες των οποίων είναι οι εξής⁹:

- Την εμπορικότητα των πράξεων, που διενεργεί η εταιρία για την επιδίωξη του σκοπού της.
- Η εταιρία είναι υποχρεωμένη να τηρεί εμπορικά βιβλία.
- Η εταιρία μπορεί να πτωχεύσει.

1.8 Η αρχή της σταθερότητας του Κεφαλαίου

Η αρχή αυτή ισχύει για τις προσωπικές εταιρίες, καθώς και για όλες τις μορφές εταιριών που έχουν νομική προσωπικότητα, εκτός από τους συνεταιρισμούς.

Για τη σύσταση εταιρίας απαιτείται δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο, στο οποίο, μεταξύ άλλων, πρέπει να ορίζεται και το ύψος των κεφαλαίων της υπό σύσταση εταιρίας. Το έγγραφο αυτό υπόκειται σε διατυπώσεις δημοσιότητας (δημοσιεύεται δηλαδή), οι οποίες διαφέρουν για κάθε τύπο εταιρίας και ορίζονται από το νόμο. Με την εκπλήρωση αυτών των διατυπώσεων οι ενδιαφερόμενοι τρίτοι μπορούν να πληροφορούνται τους όρους της εταιρικής συμβάσεως.

Κατά την αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου, δεν επιτρέπεται καμία λογιστική μεταβολή (αύξηση ή μείωση) του ποσού του εταιρικού κεφαλαίου το οποίο εμφανίζεται στην πίστωση του λογαριασμού «Εταιρικό (ή Μετοχικό) Κεφάλαιο» και είναι ίσο προς αυτό που προβλέπεται και αναγράφεται στην εταιρική σύμβαση. Για να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε μεταβολή του κεφαλαίου, θα πρέπει πρώτα να

⁹ Βελέντζας και Καρτάλης, 2012

τροποποιηθεί η υφιστάμενη εταιρική σύμβαση, η οποία πρέπει να γίνει ξανά με τους τύπους που προβλέπει ο νόμος και να υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας που υποβλήθηκε η αρχική σύμβαση¹⁰.

Έτσι στις εταιρίες τόσο τα κέρδη που δεν αναλαμβάνονται όσο και οι ζημίες που δεν καλύπτονται αμέσως, δεν μεταφέρονται σε αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου, αλλά παραμένουν σε ιδιαίτερους λογαριασμούς, συμπληρωματικούς ή αντίθετους του κεφαλαίου, εφόσον δεν δημοσιοποιείται τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως ως προς το ύψος του κεφαλαίου.

¹⁰ Καρδακάρης, 2003

2^ο Κεφάλαιο: Οι Προσωπικές εμπορικές εταιρίες

2.1 Εισαγωγικά

Στις προσωπικές εταιρίες κύριοι παράγοντες που οδηγούν στην εταιρική συνεργασία είναι οι προσωπικές ικανότητες των εταίρων, οι γνώσεις κάποιου ή κάποιων από αυτούς στο αντικείμενο της σχεδιαζόμενης οικονομικής δραστηριότητας, η καλή φήμη που απολαμβάνουν ως άτομα στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, οι συγγενικές ή φιλικές σχέσεις που τους συνδέουν¹¹.

Ανάμεσα στις δύο βασικές προσωπικές εταιρίες, την Ομόρρυθμη και την Ετερόρρυθμη, δεν υπάρχουν ζητήματα που απαιτούν και επιδέχονται διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση. Ο περιορισμός της προσωπικής ευθύνης του ετερόρρυθμου εταίρου, μοναδικό στοιχείο που διαφοροποιεί τους δύο τύπους εταιρειών, δεν αποτελεί στοιχείο που ενδιαφέρει τη λογιστική των εταιριών. Τη λογιστική αυτή, η ιδιότητα του ετερόρρυθμου εταίρου θα την απασχολήσει μόνο στην περίπτωση κατανομής ζημιάς ορισμένου ύψους ανάμεσα στους εταίρους.

Όλες οι προσωπικές εταιρίες διανύουν ένα προστάδιο που περιλαμβάνει όλες τις ενέργειες ίδρυσης, από την ημέρα που θα αρχίσουν οι πρακτικές ενέργειες για τη σύσταση της εταιρείας, μέχρι την ημέρα δημοσίευσης του καταστατικού τους και απόκτησης της νομικής τους προσωπικότητας.

Οι εταιρίες αυτές συστήνονται με ένα Καταστατικό – Ιδιωτικό συμφωνητικό που γίνεται υποχρεωτικά συμβολαιογραφικό, στην περίπτωση που οι εταίροι, είτε εισφέρουν ή υπόσχονται να εισφέρουν περιουσιακά στοιχεία που η μεταβίβασή τους γίνεται, υποχρεωτικά από το νόμο, με συμβολαιογραφικό έγγραφο, είτε αναλαμβάνουν υποχρεώσεις που γι' αυτές προβλέπεται επίσης από το νόμο, συμβολαιογραφικό έγγραφο.

¹¹ Βουζουνεράκης και Φιλιππίδης, 2012

Επιπλέον, προβαίνουν υποχρεωτικά σε δημοσίευση του καταστατικού τους, μέσα σε 15 ημέρες από την ημερομηνία κατάρτισής του, με κατάθεσή του στο Πρωτοδικείο της έδρας τους.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι προσωπικές εταιρίες από την σύστασή τους, μέχρι και την λύση και εκκαθάρισή τους.

2.2 Ομόρρυθμη εταιρία

2.2.1 Ορισμός

Ομόρρυθμη είναι η εταιρία με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας ευθύνονται παράλληλα όλοι οι εταίροι απεριόριστα και εις ολόκληρον¹². Η επωνυμία της ΟΕ σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη των λέξεων «ομόρρυθμη εταιρία», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ο.Ε.»¹³.

Τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Ο.Ε., είναι:

1. Η από κοινού εμπορία (άρα και επιδίωξη κέρδους), ασκούμενη από δύο τουλάχιστον πρόσωπα,
2. Η κοινή επωνυμία, και
3. Τα απεριόριστο και το αλληλέγγυο της ευθύνης όλων των εταίρων.

Το πρώτο από τα χαρακτηριστικά αυτά είναι βασικό, προκειμένου η σχετική δραστηριότητα να θεωρηθεί ως εταιρική. Το τρίτο χαρακτηριστικό, που αναφέρεται

¹² Ν. 4072/2012, Άρθρο 249.

¹³ Ν. 4072/2012, Άρθρο 250.

στην ευθύνη των εταίρων, αποτελεί την ειδοποιό διαφορά που ξεχωρίζει την Ο.Ε. από κάθε άλλη εταιρική μορφή.

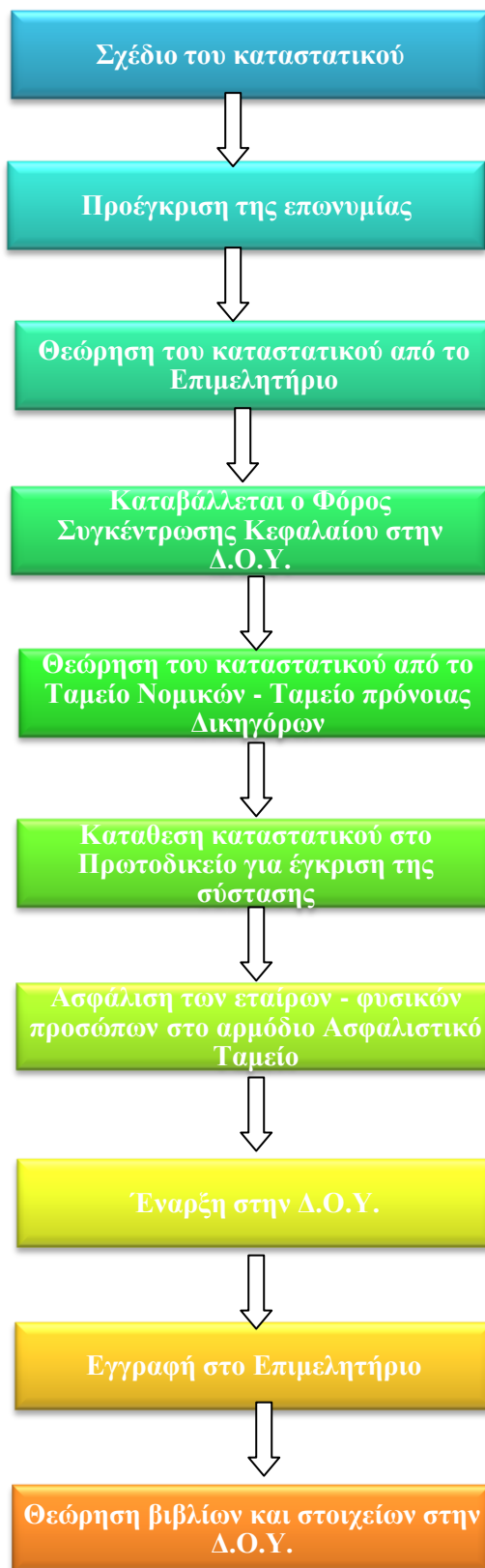
Η έννοια του απεριόριστου της ευθύνης είναι ότι όλοι οι εταίροι ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της εταιρείας με ολόκληρη την ατομική τους περιουσία και συνεπώς οι δανειστές εφόσον αποκτήσουν εκτελεστό τίτλο, μπορούν να προχωρήσουν σε αναγκαστική κατάσχεση οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη που είναι δεκτικό κατασχέσεως και στην εκποίησή του με αναγκαστικό πλειστηριασμό.

Ως προς το αλληλέγγυο της ευθύνης, τούτο σημαίνει ότι ο κάθε εταίρος ευθύνεται στο ακέραιο για όλες τις υποχρεώσεις που ανέλαβαν τόσο αυτός όσο και οι λοιποί εταίροι στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρείας. Έτσι οι πιστωτές της εταιρείας μπορούν να στραφούν αδιακρίτως εναντίον οποιουδήποτε εταίρου για να ικανοποιηθούν.

Η μεγάλη έκταση της ευθύνης είναι ακριβώς το χαρακτηριστικό που τονίζει ιδιαίτερα τον προσωπικό χαρακτήρα της Ο.Ε.

2.2.2 Σύσταση

Η διαδικασία σύστασης Ομόρρυθμης Εταιρείας ακολουθεί τα εξής στάδια:

Σχήμα 2.1 Διαδικασία σύστασης Ομόρρυθμης Εταιρίας

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Όπως φαίνεται και στο παραπάνω σχήμα, όταν πρόκειται να ιδρυθεί μια Ομόρρυθμη Εταιρία, αρχικά πρέπει να δημιουργηθεί το Σχέδιο του καταστατικού. Στην συνέχεια πρέπει να γίνει η Προέγκριση της επωνυμίας καθώς και η θεώρηση του καταστατικού από το Επιμελητήριο της έδρας της εταιρίας. Κατόπιν, καταβάλλεται ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου στην Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρίας. Ακολούθως, γίνεται η θεώρηση του καταστατικού από το Ταμείο Νομικών - Ταμείο πρόνοιας Δικηγόρων της έδρας της εταιρίας. Στην συνέχεια, το θεωρημένο καταστατικό κατατίθεται στο Πρωτοδικείο για έγκριση της σύστασης. Μετά γίνεται η ασφάλιση των εταίρων - φυσικών προσώπων στο αρμόδιο Ασφαλιστικό Ταμείο. Κατόπιν, γίνεται η έναρξη στην Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρίας. Μετά την έναρξη εργασιών ακολουθεί η εγγραφή στο Επιμελητήριο της έδρας της εταιρίας. Τέλος, γίνεται η θεώρηση βιβλίων και στοιχείων στην Δ.Ο.Υ.

Σύνταξη καταστατικού

Το καταστατικό αποτελεί το έγγραφο της συστάσεως της εταιρείας αλλά επίσης προδιαγράφει όλα τα βασικά θέματα που αφορούν τις σχέσεις των μετόχων, τη διοίκηση της εταιρείας, θέματα σχετικά με τη διάρκεια ζωής της αλλά και τη διάλυσή της. Το καταστατικό υπογράφεται από όλους τους εταίρους και δεν χρειάζεται να συνταχθεί από ή να υπογραφεί σε συμβολαιογράφο.

Προέγκριση επωνυμίας

Για κάθε τύπο εταιρίας, εφόσον έχουν επιλεγθεί η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος της νέας εταιρίας και εφόσον είναι γνωστοί ο σκοπός και ο τύπος της, είναι σκόπιμη μία επίσκεψη στο οικείο επιμελητήριο για βεβαίωση ότι η συγκεκριμένη επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος δεν έχουν ήδη δοθεί σε κάποια άλλη επιχείρηση και είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου.

Θεώρηση του Καταστατικού στο Επιμελητήριο

Το υπογεγραμμένο καταστατικό της υπό σύσταση ΟΕ., προσκομίζεται σε δύο αντίγραφα στο οικείο επιμελητήριο, μαζί με τον αύξοντα αριθμό κράτησης επωνυμίας

(εάν έχει λάβει τέτοιο ο επενδυτής από το επιμελητήριο), καθώς και μία σχετική αίτηση¹⁴.

Το επιμελητήριο, εφόσον ελέγξει την επωνυμία και το διακριτικό τίτλο, θεωρεί το καταστατικό για τον έλεγχο του δικαιώματος χρήσης της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου.

Καταβολή Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου

Μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την υπογραφή του καταστατικού, πρέπει να καταβληθεί στη ΔΟΥ της έδρας της εταιρίας, ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (Φ.Σ.Κ.), ο οποίος ανέρχεται σε 1% επί του ύψους του κεφαλαίου¹⁵. Για την καταβολή του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου είναι αναγκαία η προσκόμιση δύο αντιγράφων του καταστατικού (εκ των οποίων το ένα θεωρημένο από το επιμελητήριο), επιταγή με το προδιαγεγραμμένο ποσό, δήλωση Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου εις διπλούν. Εκεί θα θεωρηθεί το καταστατικό και θα επιστραφεί το διπλότυπο καταβολής και το ένα από τα δύο αντίγραφα της δήλωσης Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου.

Θεώρηση του καταστατικού από το Ταμείο Νομικών - Ταμείο πρόνοιας Δικηγόρων

Για να γίνει η θεώρηση του καταστατικού από το Ταμείο Νομικών - Ταμείο πρόνοιας Δικηγόρων, πρέπει να γίνει πληρωμή του παράβολου στο ταμείο Νομικών και στο Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων. Το παράβολο αυτό πληρώνεται στην τράπεζα και στην συνέχεια θα προσκομιστεί στο Πρωτοδικείο.

Κατάθεση καταστατικού στο Πρωτοδικείο για έγκριση της σύστασης

Το επόμενο στάδιο αποτελεί η κατάθεση του καταστατικού στο Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας. Συγκεκριμένα, δύο αντίγραφα του θεωρημένου καταστατικού από το επιμελητήριο, την ΔΟΥ κατά την καταβολή του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου, το Ταμείο Νομικών και το Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων, κατατίθενται στο

¹⁴ Ν. 2081/92, άρθρο 7

¹⁵ Ν. 1676/86, άρθρα 17-31

Πρωτοδικείο της έδρας για δημοσίευση. Η δημοσίευση αυτή αποτελεί την πράξη ίδρυσης-σύστασης της Ο.Ε.

Ασφάλιση των Φυσικών Προσώπων

Μετά την κατάθεση του καταστατικού στο Πρωτοδικείο, ακολουθεί η ασφάλιση όλων των εταίρων της Εταιρείας στο αρμόδιο υποχρεωτικό Ασφαλιστικό Ταμείο, που υπάγονται (Ο.Α.Ε.Ε., Ταμείο Μηχανικών, Δικηγόρων κτλ).

Έναρξη - Δ.Ο.Υ.

Όπως προβλέπεται και από το άρθρο 3 του Κώδικα Φ.Π.Α., κάθε Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο ή Ένωση Προσώπων υποχρεούται να υποβάλλει στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. δήλωση έναρξης εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 36 του Κώδικα Φ.Π.Α. πριν από την πραγματοποίηση οποιασδήποτε συναλλαγής στα πλαίσια της επαγγελματικής του δραστηριότητας.

Για την έναρξη εργασιών απαιτούνται τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Καταστατικό δημοσιευμένο στο οικείο Πρωτοδικείο.
2. Τίτλος κυριότητας ή μισθωτήριο συμβόλαιο ή υπεύθυνη δήλωση ν. 1599/86 περί δωρεάν παραχώρησης χώρου για κάθε επαγγελματική εγκατάσταση.
3. Εάν υπάρχει μισθωτήριο συμβόλαιο, Βεβαίωση από τον μισθωτή για την προηγούμενη χρήση του μισθίου. Αν ο χώρος είναι ιδιόκτητος, απαιτείται το συμβόλαιο ιδιοκτησίας και υπεύθυνη δήλωση ότι θα χρησιμοποιηθεί αυτός ως επαγγελματική έδρα της επιχείρησης.
4. Βεβαίωση εγγραφής ή απαλλαγής των μελών από αρμόδιο Ασφαλιστικό Φορέα.
5. ΑΦΜ των μελών της Ο.Ε. (φυσικών και νομικών προσώπων).
6. Άδεια εγκατάστασης ή λειτουργίας από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης, όπου απαιτείται¹⁶.
7. Προέγκριση ίδρυσης για καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος από Δήμους όπου απαιτείται¹⁷.

¹⁶ Ν.3325/2005, άρθρα 3, 4, 5, 27

¹⁷ Ν.3463/2006, άρθρα 80, 81 - ΥΠΕΣΔΑ Αρ.Πρ. 1055/1.3.2007

8. Υποβολή του εντύπου «Μ3 Έντυπο έναρξης δραστηριότητας»

Τα αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα υπήκοοι χωρών εκτός Ε.Ε. για την συμμετοχή τους στις προσωπικές εταιρείες, εκτός των παραπάνω δικαιολογητικών, υποβάλλουν στη Δ.Ο.Υ. και άδεια διαμονής για εργασία στην Ελλάδα διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους.

Εγγραφή στο Επιμελητήριο

Εντός δύο μηνών πρέπει να εγγραφεί η εταιρεία στο επιμελητήριο της έδρας της, προκειμένου να της χορηγηθεί σχετική βεβαίωση που είναι απαραίτητη για τη θεώρηση από τη Δ.Ο.Υ. των βιβλίων και των στοιχείων της.

Θεώρηση βιβλίων και στοιχείων

Στο τέλος, γίνονται οι απαραίτητες διαδικασίες για τη θεώρηση βιβλίων και στοιχείων, στην Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρίας. Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να κατατεθούν στην Δ.Ο.Υ. για την θεώρηση βιβλίων και στοιχείων, είναι τα παρακάτω:

1. Σημείωμα Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (έντυπο Β1/TAXIS),
2. Δελτίο αστυνομικής ταυτότητας,
3. Βεβαίωση μη οφειλής από τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα κύριας ασφάλισης των εταίρων
4. Βεβαίωση μη οφειλής του επιμελητηρίου της έδρας της εταιρίας
5. Βεβαίωση αρμοδίου φορέα ασφάλισης προσωπικού είτε απασχολείται από την επιχείρηση προσωπικό είτε όχι. Σε ειδικές περιπτώσεις υπόχρεων, αντί της βεβαίωσης του ΙΚΑ υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986.
6. Δηλώσεις απόδοσης παρακρατούμενων και πάσης φύσεως φόρων, τελών και εισφορών (ΦΜΥ, ΕΛΓΑ).

2.2.3 Διαχείριση

Η διαχειριστική εξουσία με στενή έννοια ή εσωτερική διαχείριση αναφέρεται στις εξουσίες του διαχειριστή που του παραχωρήθηκαν από την εταιρική σύμβαση.

Αφορά στις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ των εταίρων (δικαιώματα και υποχρεώσεις) αλλά και με την εταιρία¹⁸. Ειδικά, η διαχείριση αφορά στις εσωτερικές, συμβατικές σχέσεις των εταίρων και εκδηλώνεται ως εσωτερική πρόνοια για τη λειτουργία της εταιρίας καθώς και ως εσωτερική προϋπόθεση της δεσμευτικότητας των ιδιαίτερων πράξεων της εταιρικής λειτουργίας έναντι των εταίρων. Η εσωτερική διαχείριση είναι στενότερη σε σχέση με την εκπροσώπηση και απορρέει από την ανάγκη προστασίας των προσωπικά ευθυνόμενων εταίρων που συμμετέχουν στη διαχείριση.

Περιεχόμενο της έσω διαχείρισης είναι η λήψη και εκτέλεση αποφάσεων για κάθε υλική πράξη (τήρηση εμπορικών βιβλίων, σύνταξη ισολογισμού, η διεύθυνση και η εποπτεία του προσωπικού, η διεκπεραίωση της αλληλογραφίας) ή νομική πράξη (δικαιοπραξία, οιονεί δικαιοπραξία, δικονομική πράξη, λ.χ., η κατάρτιση κάθε είδους συμβάσεων, η αγορά και η πώληση εμπορευμάτων στο όνομα της εταιρίας ή είσπραξη των απαιτήσεων ή εξόφληση υποχρεώσεων, οι συμβάσεις εργασίας του προσωπικού, η παράσταση στο δικαστήριο προς διεξαγωγή δικών, η εν γένει δικαστική και εξώδικη αντιπροσώπευση της εταιρίας).

Αντίθετα η εκπροσώπηση περιλαμβάνει την εκτέλεση μόνο νομικών πράξεων. Σημειωτέον ότι μία πράξη μπορεί να είναι πράξη διαχείρισης αν τη θεωρήσουμε από την σκοπιά της εταιρίας και πράξης εκπροσώπησης αν τη θεωρήσουμε από την σκοπιά των τρίτων.

Στην ομόρρυθμη εταιρία κρατεί ο κανόνας της ατομικής διαχείρισης, υπό τον όρο ότι η εταιρική σύμβαση δεν ορίζει τους διαχειριστές. Δηλαδή αν η εταιρική σύμβαση σιωπά, τότε ο νόμος ορίζει τους διαχειριστές και εκπροσώπους της εταιρίας¹⁹.

Η ατομική διαχείριση

Η διαχείριση στην ομόρρυθμη εταιρία ανήκει υποχρεωτικά σε όλους τους εταίρους, υπό την έννοια ότι κάθε εταίρος μπορεί να αποφασίζει και να ενεργεί μόνος του, χωρίς τη σύμπραξη των λοιπών εταίρων, εκτός αν η εταιρική σύμβαση περιέχει διαφορετική ρύθμιση (λ.χ τη συλλογική διαχείριση ή ειδική μορφή διαχείρισης). Από

¹⁸ Ν. 4072/2012, Άρθρο 254, παράγραφος 1.

¹⁹ Ν. 4072/2012, Άρθρο 254 παράγραφος 1.

τη διάταξη προκύπτει ότι στην ομόρρυθμη εταιρία πρόκειται για ατομική διαχείριση και όχι συλλογική.

Η έκταση της διαχειριστικής εξουσίας

Σύμφωνα με τον Ν. 4072/2012, «*Η εξουσία διαχείρισης καταλαμβάνει όλες τις πράξεις συνήθους διοίκησης της εταιρείας. Για τη διενέργεια πράξεων που βρίσκονται εκτός της συνήθους διοίκησης απαιτείται η συναίνεση όλων των εταίρων*». Η έκταση και οι περιορισμοί της διαχειριστικής εξουσίας προσδιορίζονται από τη σχετική διάταξη. Η διαχειριστική εξουσία στην ομόρρυθμη εταιρία είναι περιορίσιμη από το νόμο και την εταιρική σύμβαση (λ.χ. απαγόρευση σύναψης ορισμένων δικαιοπραξιών). Η ατομική εξουσία διαχείρισης καταλαμβάνει και ισχύει μόνο για όλες τις πράξεις της συνήθους διοίκησης της εταιρίας²⁰.

2.2.4 Εκπροσώπηση

Στην ομόρρυθμη εταιρία η εξουσία εκπροσώπησης ανήκει σε κάθε εταίρο, εκτός αν η εταιρική σύμβαση ορίζει διαφορετικά. Σε περίπτωση εκπροσώπησης από περισσότερους εταίρους, αρκεί η απευθυντέα προς την εταιρεία δήλωση βουλήσεως να περιέλθει σε έναν από αυτούς. Η εκπροσωπευτική εξουσία εκτείνεται σε όλες τις δικαστικές και εξώδικες πράξεις που εμπίπτουν στην επιδίωξη του σκοπού της εταιρείας. Αν τελείται πράξη καθ' υπέρβαση του σκοπού της εταιρείας, η υπέρβαση αυτή μπορεί να προταθεί μόνο αν ο τρίτος τη γνώριζε ή όφειλε να τη γνωρίζει. Περιορισμοί της εκπροσωπευτικής εξουσίας με την εταιρική σύμβαση ή με απόφαση των εταίρων δεν προβάλλονται στους τρίτους²¹.

Κύριο αντικείμενο της εκπροσώπησης είναι η τέλεση δικαιοπραξιών, (όχι υλικών πράξεων) η έκδοση, η αποδοχή, η ανάληψη υποχρέωσης από κάθε αξιόγραφο και η δημιουργία ευθύνης για αδικήματα των οργάνων. Η δράση του πληρεξουσίου / εκπροσώπου είναι όχι μόνο δικαιοπρακτική αλλά και αδικοπρακτική. Έτσι για τις δικαιοπραξίες ή τις αδικοπραξίες του διαχειριστή/ εκπροσώπου ευθύνεται η

²⁰ Ν. 4072/2012, Άρθρο 254, παράγραφος 3.

²¹ Ν. 4072/2012, Άρθρο 257, παράγραφοι 1-3.

εταιρία²². Στο δίκαιο των προσωπικών εταιριών ισχύει η ιδιότυπη αρχή ότι οι εκπροσωπούμενοι εταίροι ή το νομικό πρόσωπο οφείλουν και υποχρεώνονται όχι μόνο από τις επ' ονόματί τους πράξεις του εκπροσώπου τους, αλλά και από απλές πράξεις που έγιναν για λογαριασμό οιοδήποτε, έστω και χωρίς την εταιρική επωνυμία, εφόσον έγιναν για το συμφέρον και ωφελήθηκε απ' αυτές η εταιρία.

Είδη εκπροσώπησης

Η εκπροσώπηση στην ομόρρυθμη εταιρία μπορεί να είναι είτε ατομική, είτε συλλογική, ή η εταιρία να εκπροσωπείται από μη εταίρο²³. Στην ατομική εκπροσώπηση, υπό την έννοια ότι κάθε εταίρος / εκπρόσωπος της εταιρίας μπορεί να αποφασίζει και να ενεργεί μόνος του χωρίς τη σύμπραξη των λοιπών εταίρων, εκτός αν η εταιρική σύμβαση προβλέπει άλλο είδος εκπροσώπησης.

Στη συλλογική εκπροσώπηση κάθε πράξη πρέπει να αποφασίζεται και να εκτελείται από όλους μαζί τους διαχειριστές. Αυτό δε σημαίνει αναγκαστικά συλλογική δράση προς τα έξω των περισσοτέρων εκπροσώπων, αλλά έχει την έννοια ότι αρκεί η δράση προς τα έξω ενός ή περισσοτέρων απ' αυτούς ή τρίτου με την έγκριση των λοιπών εκπροσώπων²⁴.

Τέλος, η εταιρική σύμβαση μπορεί να ορίσει τρίτο μη εταίρο εκπρόσωπο της εταιρίας, αλλά για να διενεργήσει μόνο συγκεκριμένη πράξη κατόπιν ειδικής πληρεξουσιότητας, χωρίς αυτό να εκλαμβάνεται ότι η διαχείριση αποσυνδέεται από την εταιρική ιδιότητα.

2.2.5 Λύση και εκκαθάριση

Η λύση μιας ομόρρυθμης εταιρίας μπορεί να επέλθει για διάφορους λόγους, είτε συμβατικούς είτε προβλεπόμενους από τον ίδιο το νόμο. Αποτελεί ένα γεγονός το

²² Αστικός Κώδικας, Άρθρα 70-71.

²³ Ν. 4072/2012, Άρθρο 257, παράγραφος 1.

²⁴ Αστικός Κώδικας, Άρθρα 236.

οποίο επιφέρει διακοπή των ενεργειών που αποβλέπουν στην επίτευξη του επιχειρηματικού σκοπού, ωστόσο με τη λύση της εταιρείας δεν χάνεται και η νομική της προσωπικότητα, καθώς μετά τη λύση της, η εταιρία περιέρχεται αυτοδικαίως και υποχρεωτικώς σε εκκαθάριση, κατά το στάδιο της οποίας το νομικό της πρόσωπο εξακολουθεί να υπάρχει για τον σκοπό και τις ανάγκες της διαδικασίας αυτής.

Η εκκαθάριση αποσκοπεί στην περάτωση των νομικών σχέσεων που προήλθαν από τη σύσταση και τη λειτουργία της εταιρίας και ήταν εκκρεμείς κατά τον χρόνο λύσης της. Οι σχέσεις αυτές μπορεί να είναι σχέσεις μεταξύ της εταιρίας και των τρίτων στις οποίες περιλαμβάνονται και οι έξω εταιρικές σχέσεις μεταξύ εταιρείας και εταίρων, που στην περίπτωση αυτή αντιμετωπίζονται ως τρίτοι. Μπορεί όμως να αφορά και σε σχέσεις που απορρέουν από την ίδια την εταιρική σύμβαση μεταξύ των εταίρων ή μεταξύ αυτών και της εταιρίας, αλλά και σε σχέσεις μεταξύ των εταίρων μεταξύ τους αναφορικά με το καθαρό προϊόν εκκαθάρισης, δηλαδή την ενεργητική εταιρική περιουσία που απομένει μετά την εκπλήρωση των εταιρικών υποχρεώσεων.

Κατά το στάδιο της εκκαθάρισης γίνεται η ρευστοποίηση του ενεργητικού, η διαπίστωση και εξόφληση των χρεών, η απόδοση των εισφορών και η διανομή μεταξύ των εταίρων του καθαρού ενεργητικού της εταιρικής περιουσίας που τυχόν απομένει μετά την εξόφληση των εταιρικών χρεών και την απόδοση των εισφορών.

Το στάδιο της εκκαθάρισης της ομόρρυθμης εταιρείας δεν παύει, πριν εξοφληθούν όλες οι υποχρεώσεις αυτής και, εάν μετά τη λήξη των εργασιών της εκκαθάρισης διαπιστωθεί η ύπαρξη εταιρικής απαίτησης ή εταιρικού χρέους, τότε επαναλαμβάνονται οι εργασίες εκκαθάρισης και συνεχίζεται η εκπροσώπηση της εταιρείας από τον εκκαθαριστή. Κατά στο στάδιο αυτό φορέας των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της εταιρίας εξακολουθεί να είναι το νομικό πρόσωπο αυτής, το οποίο και κινεί τις σχετικές δίκες, εκπροσωπούμενο από τον εκκαθαριστή.

Σύμφωνα με το άρθρο 780 του Αστικού Κώδικα, κατά την εκκαθάριση, πρώτα εξοφλούνται τα κοινά χρέη των εταίρων απέναντι σε τρίτους, καθώς και όσα υπάρχουν μεταξύ των εταίρων και κατόπιν επιστρέφονται οι εταιρικές εισφορές. Ο εκκαθαριστής, πριν αποδοθούν οι εισφορές, είναι υποχρεωμένος να διαπιστώσει και εξοφλήσει όλα τα χρέη που εκκρεμούν μεταξύ των εταίρων και προέρχονται από την

εταιρική σχέση. Έτσι, οι σχετικές αξιώσεις του εταίρου κατά της εταιρίας ή των λοιπών εταίρων από την εταιρική σχέση, δεν μπορούν να ασκηθούν αυτοτελώς κατά το στάδιο της εκκαθάρισης, καθώς ελέγχονται ως κονδύλια του λογαριασμού της εκκαθάρισης προκειμένου να κριθεί αν και ποιο ακριβώς ποσό δικαιούται να λάβει κάθε εταίρος κατά τη διανομή²⁵.

Πλέον, βασικός στόχος του νόμου 4072/2012 είναι η μη διάλυση της εταιρικής επιχείρησης αλλά η συνέχιση της εφόσον αυτό είναι οικονομικά εφικτό. Επομένως δεν αποτελούν πλέον λόγους λύσης γεγονότα τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με το πρόσωπο του εταίρου, όπως είναι και ο θάνατος. Πιο συγκεκριμένα το άρθρο 259 προβλέπει ότι η εταιρία λύεται όταν παρέλθει ο χρόνος διάρκειάς της, κατόπιν ομόφωνης απόφασης των εταίρων, στην περίπτωση της κήρυξης της σε πτώχευση ή με δικαστική απόφαση που διατάσσει τη λύση εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος καθώς και για λόγους που προβλέπονται ειδικά στην εταιρική σύμβαση. Κατά συνέπεια η εταιρία δεν λύεται αν δεν προβλέπεται ειδικά στο καταστατικό, ούτε με την πραγματοποίηση ή την αδυναμία πραγμάτωσης του σκοπού της ούτε φυσικά με τον θάνατο ή τη θέση υπό δικαστική συμπαράσταση ή την πτώχευση ενός εταίρου.

2.3 Ετερόρρυθμη εταιρία

2.3.1 Ορισμός

Ετερόρρυθμη είναι η εταιρία με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας ένας τουλάχιστον από τους εταίρους ευθύνεται περιορισμένα (ετερόρρυθμος εταίρος) ενώ ένας τουλάχιστον άλλος ευθύνεται απεριόριστα (ομόρρυθμος εταίρος)²⁶. Στην ετερόρρυθμη εταιρία επομένως δεν έχουν όλοι οι εταίροι την ίδια θέση κυρίως από την σκοπιά της εταιρικής ευθύνης, αλλά υπάρχουν δύο ειδών εταίροι. Η έλλειψη ευθύνης ή η περιορισμένη ευθύνη των

²⁵ <http://www.capital.gr/law/articles.asp?id=413365&pg=7>, δημοσίευση:19/12/2009

²⁶ Ν. 4072/2012, Άρθρο 271.

ετερόρρυθμων εταίρων έχει ως συνέπεια την περιορισμένη ανάμειξη τους στις υποθέσεις της εταιρίας. Αυτό οδηγεί στο αποτέλεσμα ότι η βασική συμβολή τους εξαντλείται στην καταβολή της εταιρικής εισφοράς.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη σύσταση ετερόρρυθμης εταιρίας είναι η σύναψη εταιρικής σύμβασης μεταξύ ενός τουλάχιστον προσώπου, που θα έχει την ιδιότητα του ομόρρυθμου εταίρου και ενός άλλου τουλάχιστον προσώπου, που θα έχει την ιδιότητα του ετερόρρυθμου εταίρου²⁷. Για την εταιρική σύμβαση πρέπει να τηρηθεί ο έγγραφος τύπος, καθώς αυτή πρέπει να καταχωρηθεί, όπως θα εκτεθεί ευθύς αμέσως, στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ).

Ο ομόρρυθμος εταίρος, όπως και στην Ο.Ε., ευθύνεται απεριόριστα και αλληλέγγυα. Δηλαδή ευθύνεται μαζί με την εταιρεία και τους άλλους ομόρρυθμους εταίρους «εις ολόκληρον» για τα χρέη της εταιρίας. Αντίθετα, ο κάθε ετερόρρυθμος εταίρος έχει περιορισμένη ευθύνη απέναντι στους πιστωτές της εταιρίας, που δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό της εισφοράς του στην εταιρία²⁸.

Το περιορισμένο της ευθύνης των ετερόρρυθμων εταίρων καθιστά δυνατό να εισέρχονται στην εταιρία με την ιδιότητα αυτή άτομα τα οποία διστάζουν να αναλάβουν το βάρος της ευθύνης ομορρυθμού εταίρου. Η μειωμένη όμως ευθύνη των ετερόρρυθμων εταίρων συνεπάγεται γι' αυτούς και κάποιους περιορισμούς που ορίζει ο νόμος ή προκύπτουν από την ερμηνεία του νόμου.

Οι περιορισμοί αυτοί είναι κυρίως οι εξής:

- Δεν μπορεί να περιληφθεί το όνομά τους στην εταιρική επωνυμία.
- Δεν μπορούν να αναλάβουν καθήκοντα που προσιδιάζουν στην προς τα έξω διαχείριση της εταιρίας. Έτσι δεν μπορούν να εκπροσωπήσουν την εταιρία ούτε ως πληρεξούσιοι των εταίρων ή του διαχειριστή και ακόμα δεν μπορούν να δημιουργήσουν δεσμεύσεις, έστω και μεμονωμένων πράξεων, στο όνομα ή για λογαριασμό της εταιρίας.

²⁷ Ν. 4072/2012, Άρθρο 271

²⁸ Σαρσέντης και Παπαναστασάτος, 2002

- Δεν μπορούν να εισφέρουν προσωπική εργασία, αλλά η κεφαλαιακή των μερίδα πρέπει να εκφράζει πραγματικά υλική αξία.

Όταν ο ετερόρρυθμος εταίρος έχει καταβάλει την εισφορά του στην εταιρία, δεν υπέχει έναντι των τρίτων ευθύνη για τα εταιρικά χρέη. Όταν όμως δεν έχει καταβάλει την εισφορά του, δηλ. την οφείλει εν όλω ή εν μέρει, τότε ο ετερόρρυθμος ευθύνεται έναντι των τρίτων με την ατομική του περιουσία προσωπικά μέχρι την αξία της οφειλόμενης εισφοράς του²⁹. Πρόκειται για ευθύνη περιορισμένη, αλλά άμεση και εις ολόκληρον. Τέλος, σε περίπτωση που θα εισέλθει στην εταιρία νέο πρόσωπο, ως ετερόρρυθμος εταίρος μετά τη σύσταση της, προβλέπεται ρητά ότι αυτός θα ευθύνεται κατά τον ίδιο τρόπο και για τα χρέη που είχε δημιουργήσει η εταιρία πριν από την είσοδο του³⁰.

2.3.2 Σύσταση

Για την ίδρυση Ετερόρρυθμης Εταιρείας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη, που κατά την έκφραση του νόμου (Αστικός Κώδικας, άρθρο 741) υποχρεούνται αμοιβαίως στην επιδίωξη κοινού σκοπού³¹.

Συνεπώς για την σύσταση της Ε.Ε. πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Τα νομικά πρόσωπα, όταν λαμβάνουν θέση ομόρρυθμου εταίρου πρέπει να είναι μία από τις εταιρίες του εμπορικού δικαίου. Τα φυσικά πρόσωπα όταν λαμβάνουν θέση ομόρρυθμου εταίρου πρέπει να έχουν ικανότητα απόκτησης της εμπορικής ιδιότητας.

Στο σημείο αυτό, σκόπιμο είναι να τονιστεί μια σημαντική διαφορά: Ο ομόρρυθμος εταίρος τόσο στην Ο.Ε. όσο και στην Ε.Ε. αποκτά την εμπορική ιδιότητα (θεωρείται έμπορος) με μόνη τη συμμετοχή του αυτή. Αντίθετα, όταν ένα πρόσωπο θέλει να καταστεί ετερόρρυθμος εταίρος αρκεί η δικαιοπρακτική ικανότητα, αφού με μόνη τη

²⁹ Ν. 4072/2012, Άρθρο 279 παρ. 1.

³⁰ Ν. 4072/2012, Άρθρο 279 παρ. 2.

³¹ Σπυριδάκης, 1985

συμμετοχή του ετερόρρυθμου εταίρου στην Ε.Ε., αυτός δεν αποκτά την εμπορική ιδιότητα.

Η Ετερόρρυθμη Εταιρία δεν χρειάζεται συμβολαιογραφικό έγγραφο για την ίδρυσή της, αντιθέτως αρκεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό.

Η διαδικασία σύστασης της Ε.Ε. εμφανίζεται στο παρακάτω σχήμα:

Σχήμα 2.2 Διαδικασία σύστασης Ετερόρρυθμης Εταιρίας

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Όπως φαίνεται στο παραπάνω σχήμα, η διαδικασία σύστασης μιας Ετερόρρυθμης Εταιρίας είναι πανομοιότυπη σχεδόν με αυτή της σύστασης της Ομόρρυθμης Εταιρίας. Έτσι λοιπόν, κατά την ίδρυση μιας Ε.Ε., αρχικά πρέπει να δημιουργηθεί το Σχέδιο του καταστατικού. Στην συνέχεια πρέπει να γίνει η Προέγκριση της επωνυμίας καθώς και η θεώρηση του καταστατικού από το Επιμελητήριο της έδρας της εταιρίας. Κατόπιν, καταβάλλεται ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου στην Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρίας. Ακολούθως, γίνεται η θεώρηση του καταστατικού από το Ταμείο Νομικών - Ταμείο πρόνοιας Δικηγόρων της έδρας της εταιρίας. Στην συνέχεια, το θεωρημένο καταστατικό κατατίθεται στο Πρωτοδικείο για έγκριση της σύστασης. Μετά γίνεται η ασφάλιση των εταίρων - φυσικών προσώπων στο αρμόδιο Ασφαλιστικό Ταμείο. Κατόπιν, γίνεται η έναρξη στην Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρίας. Μετά την έναρξη εργασιών ακολουθεί η εγγραφή στο Επιμελητήριο της έδρας της εταιρίας. Τέλος, γίνεται η θεώρηση βιβλίων και στοιχείων στην Δ.Ο.Υ.

Σύνταξη καταστατικού

Για την έγκυρη σύσταση Ε.Ε. απαιτείται να συνταχθεί καταστατικό (εταιρικό συμφωνητικό) μεταξύ των εταίρων και να κατατεθεί στο Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας μέσα σε 15 μέρες από την υπογραφή του. Περίληψη του καταστατικού, το οποίο δεν είναι απαραίτητο να περιβληθεί συμβολαιογραφικό τύπο, καταχωρείται στο βιβλίο Εταιρειών της Γραμματείας του Πρωτοδικείου και τοιχοκολλάται επί τρεις μήνες στο ακροατήριο του Πρωτοδικείου ώστε να λάβει με τον τρόπο αυτό την απαιτούμενη δημοσιότητα.

Η περίληψη πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα ουσιώδη στοιχεία που, σύμφωνα με το νόμο, περιλαμβάνονται στο καταστατικό. Το καταστατικό της Ε.Ε. περιέχει τα ίδια βασικά στοιχεία, όπως αυτό της Ο.Ε. (δηλαδή: ονόματα εταίρων, σκοπός, έδρα), με τις εξής διαφορές:

- Πρέπει να αναφέρει ποιοι από τους εταίρους είναι ομόρρυθμοι και ποιοι ετερόρρυθμοι και να ορίζει την έκταση της ευθύνης των ετερόρρυθμων εταίρων.

- Πρέπει να αναφέρει ότι πρόκειται για «ετερόρρυθμη εταιρία».

Επωνυμία

Η επωνυμία συμπεριλαμβάνεται συνήθως στο καταστατικό. Αν όμως το καταστατικό δεν αναφέρει την επωνυμία, αυτή θα θεωρηθεί ότι αποτελείται από τα ονόματα (ονοματεπώνυμα) των ομόρρυθμων εταίρων. Σε κάθε περίπτωση, τα ονόματα των ετερόρρυθμων εταίρων δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην εταιρική επωνυμία. Αν συμπεριληφθεί το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου στην επωνυμία, τότε αυτός θα ευθύνεται σαν ομόρρυθμος εταίρος, δηλαδή άμεσα, προσωπικά, απεριόριστα και εις ολόκληρον με την εταιρία. Επιπλέον θα αποκτήσει και την εμπορική ιδιότητα.

Κλείνοντας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην Ε.Ε. διαχειριστές από τον νόμο είναι όλοι οι ομόρρυθμοι εταίροι, εκτός αν στο καταστατικό ορίστηκαν ορισμένοι ή ένας από αυτούς. Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν επιτρέπεται να οριστεί διαχειριστής. ούτε εκπρόσωπος της εταιρίας. Διαφορετικά θα ευθύνεται ως ομόρρυθμος εταίρος.

2.3.3 Διαχείριση

Στο νέο δίκαιο των εμπορικών προσωπικών εταιριών ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει ούτε διαχειριστική ούτε εκπροσωπευτική εξουσία, εκτός αν του χορηγείται αυτή από την εταιρική σύμβαση³².

Ο ετερόρρυθμος εταίρος δε συμμετέχει στη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων, ούτε στη λήψη των αποφάσεων, εκτός αντίθετης πρόβλεψης στην εταιρική σύμβαση. Από τη διάταξη συνάγεται ότι διαχειριστικά όργανα κατά κανόνα στην ετερόρρυθμη εταιρία είναι οι ομόρρυθμοι εταίροι και οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν έχουν δικαίωμα διαχείρισης και ψήφου. Δικαιολογητικός λόγος του κανόνα αυτού είναι ότι στις προσωπικές εταιρίες, η εξουσία διαχείρισης των εταιρικών υποθέσεων είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την εμπορική ιδιότητα, με συνέπεια να μην μπορεί αυτή να ανατίθεται σε ετερόρρυθμο εταίρο ή σε τρίτο πρόσωπο που δεν είναι εταίρος.

³² Ν. 4072/2012, Άρθρο 274.

2.3.4 Εκπροσώπηση

Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει εξουσία εκπροσώπησης της εταιρίας και είναι αναγκαστικά αποκλεισμένος απ' αυτή. Εξαιρετικά, με καταστατική πρόβλεψη μπορεί να χορηγείται στον ετερόρρυθμο εταίρο η εξουσία εκπροσώπησης της εταιρίας για κάποιες πράξεις ή για το σύνολο των πράξεων εκπροσώπησης.

Η εκπροσωπευτική διαχείριση έχει σχέση με την εξουσία του διαχειριστή να δεσμεύει έγκυρα την εταιρία απέναντι σε τρίτους ή άλλως αναφέρεται στις σχέσεις των ετερόρρυθμων εταίρων ως διαχειριστών με τους τρίτους. Με την εταιρική σύμβαση μπορεί να ανατίθεται σε ετερόρρυθμο εταίρο η εκπροσώπηση της εταιρείας. Για κάθε πράξη εκπροσώπησης από μέρος ετερόρρυθμου εταίρου ευθύνεται ο ίδιος ως ομόρρυθμος, εκτός αν ο τρίτος που συναλλάχθηκε μαζί του γνώριζε ότι είναι ετερόρρυθμος εταίρος»³³.

2.3.5 Λύση και εκκαθάριση

Όταν μία προσωπική εταιρεία (ΟΕ, ΕΕ) λύεται (με εξαίρεση την πτώχευση) τίθεται σε εκκαθάριση εκτός εάν οι εταίροι έχουν συμφωνήσει διαφορετικά. Οι λόγοι που επιφέρουν τη λύση της ετερόρρυθμης εταιρίας είναι εκείνοι που ισχύουν γενικά στις προσωπικές εταιρίες. Εδώ να τονισθεί απλώς ότι ο ετερόρρυθμος εταίρος όπως και ο ομόρρυθμος, έχει δικαίωμα να καταγγείλει την εταιρία και να προκαλέσει τη λύση της εταιρίας. Βεβαίως, αυτό γίνεται με τους όρους και τις συνέπειες που προβλέπει ο νόμος. Ακόμα, ο θάνατος, η απαγόρευση και η πτώχευση του ετερόρρυθμου εταίρου αποτελούν λόγο λύσεως της εταιρίας, όπως συμβαίνει και με τους ομόρρυθμους εταίρους.

Στην περίπτωση κατά την οποία η λύση επέρχεται με απόφαση των εταίρων, στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο καταχωρίζεται η απόφαση αυτή ή/και το συμφωνητικό

³³ Ν. 4072/2012, Άρθρο 278.

λύσης. Η λύση της εταιρείας και η θέση αυτής σε εκκαθάριση επέρχεται με την καταχώριση στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο ³⁴.

Στην περίπτωση κατά την οποία η λύση επέρχεται λόγω παρόδου του χρόνου διάρκειας, η λύση και η θέση σε εκκαθάριση ισχύει από την ημερομηνία λήξης της διάρκειας της εταιρείας όπως αυτή προβλέπεται στο καταστατικό της εταιρείας.

Στην περίπτωση λύσης της εταιρείας με δικαστική απόφαση, καταχωρίζεται η απόφαση αυτή στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο.

Στην περίπτωση αποχώρησης εταίρου η οποία καθιστά προσωπική εταιρεία μονοπρόσωπη ή αποχώρησης του μοναδικού ομορρυθμού εταίρου ετερόρρυθμης εταιρείας, και εφόσον παρέλθει άπρακτο το δίμηνο που προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 267 και 281 του Ν. 4072/2012, η εταιρεία λύεται και τίθεται σε εκκαθάριση.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εταιρία τίθεται σε εκκαθάριση, πρέπει να καταχωρισθούν στη μερίδα της τα στοιχεία του/των εκκαθαριστών αυτής, όπως προκύπτουν από το καταστατικό, την απόφαση της συνέλευσης των εταίρων ή τη δικαστική απόφαση, κατά περίπτωση.

Ανεξαρτήτως του λόγου λύσης, η εταιρεία παύει να επιδιώκει το σκοπό της όπως ορίζεται στο καταστατικό της και λειτουργεί μόνο για τους σκοπούς της εκκαθάρισης.

2.4 Συμμετοχική ή Αφανής εταιρία

2.4.1 Ορισμός

Αφανής εταιρεία είναι μια «εσωτερική», χωρίς νομική προσωπικότητα εταιρεία, στην οποία οι πράξεις για την επιδίωξη του κοινού εταιρικού σκοπού εκτελούνται στο

³⁴ Ν. 3419/2005, Άρθρο 15, παράγραφος. 1.

όνομα μόνο ενός εταίρου (φυσικού προσώπου ή προσωπικής εταιρείας) ο οποίος καλείται εμφανής εταίρος, ενώ οι μη εμφανιζόμενοι προς τα έξω (αφανείς) εταίροι συμμετέχουν στα αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) από τη δραστηριότητα του εμφανούς εταίρου. Πρόκειται δηλαδή για μια εταιρεία την ύπαρξη της οποίας γνωρίζουν μόνο όσοι συμμετέχουν σε αυτήν, ενώ στους τρίτους συναλλασσόμενους με αυτήν είναι γνωστός μόνο ο εμφανής εταίρος³⁵.

Κύριο χαρακτηριστικό της συμμετοχικής εταιρίας είναι η αποφυγή της γνωστοποίησής του εταιρικού δεσμού στους τρίτους, γεγονός στο οποίο οφείλει και την ονομασία «αφανής εταιρία». Η εταιρική σχέση αποτελεί υπόθεση των εταίρων, από τους οποίους ορισμένοι ή και όλοι συναλλάσσονται με το όνομά τους, φαινομενικά για ίδιο, ο καθένας, λογαριασμό. Συνεπώς η συμμετοχική εταιρία δεν αποκτά νομική προσωπικότητα, ούτε εταιρική επωνυμία.

Κατά τη σύστασή της μπορεί να συνταχθεί καταστατικό, το οποίο όμως δεν υποβάλλεται σε διατυπώσεις δημοσιότητας. Η ύπαρξη της εταιρίας αποδεικνύεται ενώπιον των δικαστηρίων, αν παραστεί ανάγκη, και χωρίς την κατάρτιση καταστατικού, από την μεταξύ των εταίρων αλληλογραφία, από τις λογιστικές εγγραφές που έχουν καταχωρηθεί στα εμπορικά βιβλία των μετεχόντων σε αυτήν ή ακόμα και με μάρτυρες.

Οι εισφορές των συμμετόχων για την πραγματοποίηση του εταιρικού σκοπού δεν αποτελούν εταιρικό κεφάλαιο. Οι τρίτοι διασφαλίζονται χάρη στην προσωπική φερεγγυότητα του συμμετόχου με τον οποίο συνήψαν τη συναλλαγή. Βέβαια, το εταιρικό συμφωνητικό είναι ισχυρό για τις μεταξύ των εταίρων σχέσεις και βάσει αυτού ο εταίρος που βρέθηκε π.χ. αναγκασμένος να ικανοποιήσει εξ ιδίων του έναν πιστωτή της εταιρίας μπορεί να επιρρίψει σε βάρος των άλλων συμμετόχων τα ποσά τα οποία τους αναλογούν.

Είναι ενδεχόμενο όλοι όσοι αποτελούν τη συμμετοχική επιχείρηση να προβαίνουν σε εμπορικές πράξεις που αφορούν τη συμμετοχική εταιρεία. Είναι όμως δυνατό κάποιοι από αυτούς να είναι απλοί χρηματοδότες που συμμετέχουν μεν στην εταιρεία, οι ίδιοι

³⁵ Ν. 4072/2012, Άρθρο 285.

όμως απέχουν από κάθε εμπορική συναλλαγή. Είναι, επίσης, ενδεχόμενο να ορίζουν έναν από αυτούς για την άσκηση της συμμετοχικής επιχείρησης ο οποίος ονομάζεται διαχειριστής³⁶. Η διαχείριση της εταιρίας πραγματοποιείται από ένα ή περισσότερους διαχειριστές, που καλούνται εμφανείς εταίροι³⁷.

Η αφανής εταιρία δεν είναι απαραίτητο να παραμένει άγνωστη στους τρίτους. Η γνωστοποίηση της υπάρξεώς της όμως δεν είναι υποχρεωτική, και οι εταίροι, όταν συναλλάσσονται με τους τρίτους, δεν προβάλλουν τον εταιρικό δεσμό³⁸.

2.4.2 Κύρια χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4072/2012 για την Αφανή εταιρεία, προκύπτουν τα βασικά χαρακτηριστικά σημεία της:

- Ο αφανής εταίρος καταβάλλει την εισφορά του στον εμφανή εταίρο. Το αντικείμενο της εισφοράς μεταβιβάζεται στον εμφανή εταίρο, εν όλω ή εν μέρει, ή παραχωρείται κατά χρήση.
- Οι τρίτοι αποκτούν δικαιώματα και αναλαμβάνουν υποχρεώσεις μόνον έναντι του εμφανούς εταίρου.
- Τη διαχείριση της αφανούς εταιρείας (προς τα έξω) ασκεί ο εμφανής εταίρος, ενώ η εταιρική συμφωνία μπορεί να ορίζει τον τρόπο λήψης αποφάσεων και εσωτερικής διαχείρισης της εταιρείας κατά τρόπο διαφορετικό.
- Ο αφανής εταίρος συμμετέχει στα κέρδη της εταιρείας κατά το ποσοστό ή το ποσό που έχει συμφωνηθεί στην εταιρική σύμβαση, ενώ αν δεν έχει οριστεί κάτι σχετικά, όλοι οι εταίροι (και ο αφανής) μετέχουν στα κέρδη κατά ίσα μέρη, ανεξάρτητα από την εισφορά τους.

³⁶ Καρδακάρης, 2003

³⁷ Παπαδάτου και Πομόνης, 2006

³⁸ Σαρσέντης και Παπαναστασάτος, 2002

- Ο αφανής εταίρος μετέχει στις ζημίες που προκύπτουν κατά το ίδιο ποσοστό με τα κέρδη. Μπορεί να συμφωνηθεί ότι η συμμετοχή του στις ζημίες δεν θα υπερβαίνει την αξία της εισφοράς του.
- Στο χρόνο που έχουν συμφωνήσει τα μέρη, καθώς και σε περίπτωση λύσης της εταιρείας, ο εμφανής εταίρος έχει υποχρέωση να λογοδοτήσει και να καταβάλει τα αναλογούντα κέρδη στον αφανή εταίρο. Επίσης ο αφανής εταίρος δεν υποχρεούται να επιστρέψει τα κέρδη που έλαβε σε προγενέστερες χρήσεις λόγω ζημιών μεταγενέστερων χρήσεων.
- Ο αφανής εταίρος έχει δικαίωμα να πληροφορείται αυτοπροσώπως για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας.

2.4.3 Λόγοι ίδρυσης Αφανούς ή Συμμετοχικής Εταιρείας

Η συμμετοχική εταιρία συνήθως συνιστάται για τη διενέργεια μεμονωμένων ή περιπτώσιακών πράξεων, κάποτε και μιας μόνο. Περιπτώσεις συστάσεως συμμετοχικής εταιρείας αναφέρονται, ενδεικτικά, οι ακόλουθες:

- Έμπορος συμβάλλεται με παραγωγό να διαθέτει το σύνολο της παραγωγής του τελευταίου, με προκαθορισμένα ποσοστά συμμετοχής και των δύο στα κέρδη.
- Δύο έμποροι, από τους οποίους ο ένας βρίσκεται στον τόπο παραγωγής ενός προϊόντος και ο άλλος στον τόπο καταναλώσεως, συμβάλλονται ώστε ο πρώτος να πραγματοποιεί τις αγορές επιτυγχάνοντας καλύτερους όρους, και ο δεύτερος τις πωλήσεις, κατανέμοντας μεταξύ τους το αποτέλεσμα.
- Έμποροι για να αποφύγουν τον μεταξύ τους ανταγωνισμό σε μειοδοτικό διαγωνισμό ή για να αναλάβουν μια μεγάλη παραγγελία που υπερβαίνει τις δυνατότητες του καθενός από αυτούς, συμβάλλονται συνιστώντας

συμμετοχική εταιρία και εμφανίζεται ένας από αυτούς ο οποίος, εφόσον επιτύχει την ανάληψη της παραγγελίας, την κατανέμει στους υπόλοιπους.

- Συνηθισμένη είναι η περίπτωση της εκτελέσεως μεγάλων τεχνικών έργων, όπου διάφορα τεχνικά γραφεία συνιστούν συμμετοχική εταιρία και εμφανίζεται επισήμως ένα από αυτά, το οποίο όταν επιτύχει την ανάληψη του έργου, αναθέτει την εκτέλεση τμημάτων του στις άλλες τεχνικές επιχειρήσεις σύμφωνα με τη μεταξύ τους σύμβαση.
- Συμμετοχική επιχείρηση αποτελεί κατ' ουσία και το λεγόμενο κονσόρτσιουμ τραπεζών, στο οποίο προκειμένου να χορηγηθεί μια μεγάλη χρηματοδότηση την οποία δεν θα ήθελε ή δεν θα μπορούσε να αναλάβει μια Τράπεζα, συμβάλλεται με άλλες και ενώ εμφανίζεται αυτή μόνη ως χρηματοδότη, καλύπτει μέρος της χρηματοδότησεως από εισφορές των υπολοίπων Τραπεζών οι οποίες, σύμφωνα με τη σύμβαση, μετέχουν τόσο στους εισπραττόμενους τόκους όσο και στα σχετικά με τη χρηματοδότηση αυτή έξοδα στα οποία υποβάλλεται η εμφανιζόμενη ως χρηματοδότη τράπεζα³⁹.

2.4.4 Λύση και εκκαθάριση

Η αφανής εταιρεία λύνεται στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Αστικό Κώδικα. Αν η αφανής εταιρεία συνεστήθη για ορισμένο χρονικό διάστημα, τότε λύεται με την παρέλευση αυτού του χρόνου, εκτός αν συμφωνήσουν διαφορετικά (ρητά ή σιωπηρά) οι εταίροι. Η εταιρεία λύεται επίσης με κοινή συμφωνία όλων των εταίρων, αν επιτευχθεί ο εταιρικός σκοπός ή γίνει ανέφικτη η επίτευξη του σκοπού, με το θάνατο ενός εταίρου, εμφανούς ή αφανούς και με την πτώχευση ενός εταίρου (εκτός αν υπάρχει ρήτρα συνέχισης της εταιρείας).

Τη λύση ακολουθεί η εκκαθάριση. Η εκκαθάριση της αφανούς εταιρείας διενεργείται από τον εμφανή εταίρο. Συνίσταται στην απόδοση στον αφανή εταίρο της αξίας της συμμετοχής του, μειωμένης κατά τις ζημιές που του αναλογούν. Η κατά χρήση

³⁹ Σαρσέντης και Παπαναστασάτος, 2002

εισφορά του αφανούς εταίρου επιστρέφεται αυτούσια. Ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση στο τέλος κάθε ημερολογιακού εξαμήνου να παρέχει πληροφορίες στον αφανή εταίρο για την εξέλιξη των εργασιών της εκκαθάρισης, με έκθεση των αιτίων που παρεμπόδισαν την περάτωση της⁴⁰.

⁴⁰ Ν. 4072/2012, Άρθρο 291.

3^ο Κεφάλαιο: Παραδείγματα σύστασης προσωπικών εμπορικών εταιριών

Για την σύσταση μιας προσωπικής εταιρίας απαιτείται το εταιρικό κεφάλαιο να καλυφθεί από τους εταίρους. Αυτό συμβαίνει, με την ανάληψη από του εταίρους της υποχρέωσης για την καταβολή του εν λόγω κεφαλαίου. Η υλοποίηση της καταβολής πραγματοποιείται σε δεύτερο στάδιο. Τα δύο αυτά στάδια, με τα οποία ολοκληρώνεται η εταιρική εισφορά, απεικονίζονται με λογιστικές εγγραφές.

Το περιεχόμενο της εισφοράς μπορεί να είναι μετρητό χρήμα, εργασία, καθώς και υλικά ή άυλα περιουσιακά στοιχεία. Προβλέπεται επίσης και κάθε άλλη παροχή με βάση τα όσα ορίζονται στον Αστικό Κώδικα (742)⁴¹. Η προσωπική εργασία μπορεί επίσης να αποτελέσει εισφορά στις προσωπικές εταιρείες, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει εταιρικό κεφάλαιο.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται ενδεικτικά, ορισμένα στοιχεία τα οποία μπορούν αποτελέσουν αντικείμενο εισφοράς κατά τη σύσταση προσωπικής εταιρίας:

- Μετρητά και χρηματικά διαθέσιμα
- Εμπορεύματα
- Γραμμάτια εισπρακτέα
- Διπλώματα ευρεσιτεχνίας
- Φήμη και Πελατεία
- Προσωπική εργασία
- Έξοδα ιδρύσεως κα

⁴¹ Σαρσέντης και Παπαναστασάτος, 2002

3.1 Τυπική λογιστική σύσταση προσωπικής Εταιρίας

Κατά τη σύσταση μιας προσωπικής εταιρίας, οι λογιστικές εγγραφές πρέπει να απεικονίσουν τα εξής γεγονότα:

- Αρχικά, την ανάληψη από τους εταίρους της υποχρέωσης για κάλυψη του εταιρικού κεφαλαίου μέσω της εισφοράς τους.
- Στη συνέχεια, να εμφανιστεί αυτή η εισφορά ως οφειλή των εταίρων απέναντι στην εταιρία.
- Και τέλος, να εξοφληθεί αυτή υποχρέωση με την καταβολή του εταιρικού κεφαλαίου από πλευράς εταίρων.

Για την καλύτερη κατανόηση μιας τυπικής σύστασης προσωπικής εταιρίας, δίδεται το παρακάτω παράδειγμα.

Έστω ότι ο Ανδρέου και Βασιλείου συμφώνησαν να συστήσουν μία ομόρρυθμη εταιρεία συνολικού εταιρικού κεφαλαίου 50.000 €. Από αυτό το ποσό ο Ανδρέου θα καλύψει τις 30.000 και Βασιλείου τις 20.000 και η εισφορά τους θα καλυφθεί εξολοκλήρου σε μετρητά. Η λογιστική διαδικασία της ίδρυσης της ομόρρυθμης εταιρείας θα είναι η ακόλουθη:

Εταιρικό Κεφάλαιο: 50.000€

Εταιρική Μερίδα Ανδρέου = 30.000€

Εταιρική Μερίδα Βασιλείου = 20.000€

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	Β.Σ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφαλαίου		50.000	
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου	30.000		
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	20.000		
40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο			50.000
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα Ανδρέου	30.000		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα Βασιλείου	20.000		
	<i>Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου</i>			
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο		50.000	
33.04.00	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου	30.000		
33.04.01	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	20.000		
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφ.			50.000
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου			
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	30.000		
	<i>Εμφάνιση οφειλής εταιρών</i>	20.000		
38.00	Ταμείο		50.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			
33.04.000	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου	30.000		50.000
33.04.001	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	20.000		
	<i>Καταβολή εισφοράς εταιρών</i>			

Εικόνα 3.1. Σύσταση ομόρρυθμης εταιρίας

Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και στην περίπτωση, που εκτός από μετρητά, οι εταίροι έχουν συμφωνήσει να εισφέρουν και άλλα περιουσιακά στοιχεία. Το ακόλουθο παράδειγμα, δίνει μια τέτοια περίπτωση.

Έστω ότι ο Ανδρέου και Βασιλείου συμφώνησαν να συστήσουν μία ομόρρυθμη εταιρεία συνολικού εταιρικού κεφαλαίου 50.000 €. Από αυτό το ποσό ο Ανδρέου θα καλύψει το 60% και ο Βασιλείου το 40%. Συμφωνήθηκε στο καταστατικό, ο Ανδρέου να εισφέρει ένα μηχάνημα, του οποίου η αξία αποτιμήθηκε σε 15.000€, έπιπλα αξίας 10.000€ και τα υπόλοιπα σε καταθέσεις όψεως. Ο Βασιλείου θα εισφέρει εμπορεύματα αξίας 12.000€ και τα υπόλοιπα σε μετρητά. Η λογιστική διαδικασία της ίδρυσης της ομόρρυθμης εταιρείας θα είναι η ακόλουθη:

Εταιρικό Κεφάλαιο: 50.000€

Εταιρική Μερίδα Ανδρέου: $50.000 \times 60\% = 30.000\text{€}$

Εταιρική Μερίδα Βασιλείου: $50.000 \times 40\% = 20.000\text{€}$

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	Β.Σ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφαλαίου		50.000	
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου	30.000		
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	20.000		
40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο			50.000
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα Ανδρέου	30.000		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα Βασιλείου	20.000		
	<i>Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου</i>			
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο		50.000	
33.04.00	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου	30.000		
33.04.01	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	20.000		
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφ.			50.000
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου			
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	30.000		
	<i>Εμφάνιση οφειλής εταίρων</i>	20.000		
12.00	Μηχανήματα		15.000	
14.00	Έπιπλα		10.000	
38.03	Καταθέσεις Όψεως		5.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			30.000
33.04.000	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου	30.000		
	<i>Καταβολή εισφοράς Ανδρέου</i>			
20.00	Εμπορεύματα		12.000	
38.00	Ταμείο		8.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			20.000
33.04.001	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	20.000		
	<i>Καταβολή εισφοράς Βασιλείου</i>			

Εικόνα 3.2. Σύσταση ομόρρυθμης εταιρίας με εισφορά σε είδος

3.2 Περίπτωση υπερβάλλουσας εισφοράς

Όταν η αξία των περιουσιακών στοιχείων, που αποτελούν την εισφορά ενός εταίρου, υπερβαίνει το ποσό το οποίο έχει αναλάβει να καλύψει, τότε ο εταίρος γίνεται πιστωτής της εταιρίας, αναφορικά με την επιπλέον διαφορά. Η διαφορά αυτή θα καταβληθεί στον εταίρο με βάση τους όρους της συμφωνίας που έχουν συνάψει οι εταίροι. Το ακόλουθο παράδειγμα, περιγράφει μια τέτοια περίπτωση.

Ιδρύεται Ετερόρρυθμη Εταιρία από τους εταίρους Ανδρέου, Βασιλείου και Γιώργου εταιρικού κεφαλαίου 200.000€. Τα ποσοστά συμμετοχής στο κεφάλαιο, με βάση τα όσα ορίζονται στο καταστατικό της εταιρίας είναι 50% για τον Ανδρέου, 30% για τον Βασιλείου και 20% για τον Γιώργου. Ο Ανδρέου εισφέρει ένα ακίνητο αξίας 50.000€, εμπορεύματα αξίας 30.000€ και το υπόλοιπο σε μετρητά. Ο Βασιλείου εισφέρει ένα κτήριο αξίας 50.000€ και έπιπλα αξίας 10.000€. Ο Γιώργου εισφέρει ένα μηχάνημα αξίας 100.000€. Το επί πλέον της εισφοράς του Γιώργου συμφωνήθηκε να του καταβληθεί μετά από δύο μήνες. Η λογιστική διαδικασία της ίδρυσης της ετερόρρυθμης εταιρείας θα είναι η ακόλουθη:

Εταιρικό Κεφάλαιο: 200.000€

Εταιρική Μερίδα Ανδρέου: $200.000 \times 50\% = 100.000\text{€}$

Εταιρική Μερίδα Βασιλείου: $200.000 \times 30\% = 60.000\text{€}$

Εταιρική Μερίδα Γιώργου: $200.000 \times 20\% = 40.000\text{€}$

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	Β.Σ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφαλαίου		200.000	
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου	100.000		
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	60.000		
33.03.02	Εταίρος Γιώργου	40.000		
40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο			200.000
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα Ανδρέου	100.000		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα Βασιλείου	60.000		
40.06.02	Κεφαλαιακή μερίδα Γιώργου	40.000		
	<i>Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου</i>			

33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο		200.000	
33.04.00	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου	100.000		
33.04.01	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	60.000		
33.04.02	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Γιώργου	40.000		
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφ.			200.000
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου	100.000		
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	60.000		
33.03.02	Εταίρος Γιώργου	40.000		
	<i>Εμφάνιση οφειλής εταιρών</i>			
11.00	Ακίνητα		50.000	
20.00	Εμπορεύματα		30.000	
38.00	Ταμείο		20.000	100.000
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο	100.000		
33.04.00	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου			
	<i>Καταβολή εισφοράς Ανδρέου</i>			
10.00	Κτήριο		50.000	
14.00	Έπιπλα		10.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			60.000
33.04.01	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	60.000		
	<i>Καταβολή εισφοράς Βασιλείου</i>			
12.00	Μηχανήματα		100.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			40.000
33.04.02	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Γιώργου	40.000		
53.14	Βραχυχρόνιες Υποχρεώσεις προς εταίρους			60.000
53.14.00	Βραχ. Υποχρ. προς εταίρο Γιώργου	60.000		
	<i>Καταβολή εισφοράς Γιώργου</i>			
53.14	Βραχυχρόνιες Υποχρεώσεις προς εταίρους		60.000	
53.14.00	Βραχ. Υποχρ. προς εταίρο Γιώργου	60.000		
38.00	Ταμείο			60.000
	<i>Εξόφληση του επιπλέον της εισφοράς</i>			

Εικόνα 3.3. Σύσταση ετερόρρυθμης εταιρίας με υπερβάλλουσα εισφορά

3.3 Περίπτωση εισφοράς προσωπικής εργασίας

Κατά την σύσταση μιας προσωπικής εταιρίας, δίνεται η δυνατότητα σε κάποιον από τους εταίρους, να μετέχει προσφέροντας την προσωπική του εργασία ή ειδικές γνώσεις, απαραίτητες για την λειτουργία της επιχείρησης. Βέβαια, σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος, η εισφορά προσωπικής εργασίας δεν συνιστά παροχή σε είδος, συνεπώς, ο εταίρος αυτός δεν λαμβάνει μέρος από τη διανομή του κεφαλαίου κατά τη λύση της εταιρίας. Το ακόλουθο παράδειγμα, περιγράφει μια τέτοια περίπτωση σύστασης προσωπικής εταιρίας.

Ιδρύεται Ομόρρυθμη Εταιρία από τους εταίρους Ανδρέου, Βασιλείου και Γιώργου εταιρικού κεφαλαίου 30.000€. Τα ποσοστά συμμετοχής στο κεφάλαιο, με βάση τα όσα ορίζονται στο καταστατικό της εταιρίας είναι 60% για τον Ανδρέου και 40% για τον Βασιλείου. Ο Ανδρέου εισφέρει ένα αυτοκίνητο αξίας 5.000€, εμπορεύματα αξίας 3.000€ και το υπόλοιπο σε μετρητά. Ο Βασιλείου εισφέρει έπιπλα αξίας 12.000€. Ο Γιώργου εισφέρει την προσωπική του εργασία. Τα ποσοστά συμμετοχής των εταίρων στα αποτελέσματα συμφωνήθηκαν ως 50% για τον Ανδρέου, 30% για τον Βασιλείου και 20% για τον Γιώργου. Η λογιστική διαδικασία για την ίδρυση της ομόρρυθμης εταιρείας θα είναι η ακόλουθη:

Αρχικά θα πρέπει να υπολογιστεί η αξία της εισφοράς σε προσωπική εργασία:

Οι Ανδρέου και Βασιλείου με κεφάλαιο 30.000 έχουν συμμετοχή στα κέρδη 80%

Ο Γιώργου με κεφάλαιο X έχει συμμετοχή στα κέρδη 20%

$$X = \frac{20}{80} \times 30.000 = 7.500$$

Άρα, η αξία της εισφοράς σε προσωπική εργασία αντιστοιχεί σε 7.500€

Εταιρικό Κεφάλαιο: 30.000€

Εταιρική Μερίδα Ανδρέου: $30.000 \times 60\% = 18.000\text{€}$

Εταιρική Μερίδα Βασιλείου: $30.000 \times 40\% = 12.000\text{€}$

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	Β.Σ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφαλαίου		30.000	
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου	18.000		
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	12.000		
40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο			30.000
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα Ανδρέου	18.000		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα Βασιλείου	12.000		
	<i>Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου</i>			
04.XX	Εισφορά εργασίας Γιώργου		7.500	
08.XX	Γιώργου, λογαριασμός εισφοράς εργασίας			7.500
	<i>Απεικόνιση εισφοράς προσωπικής εργασίας</i>			
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο		30.000	
33.04.00	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου	18.000		
33.04.01	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	12.000		
33.03	Εταίροι – Λογ/μος Κάλυψης Κεφ.			
33.03.00	Εταίρος Ανδρέου	18.000		30.000
33.03.01	Εταίρος Βασιλείου	12.000		
	<i>Εμφάνιση οφειλής εταίρων</i>			
13.00	Μεταφορικά μέσα		5.000	
20.00	Εμπορεύματα		3.000	
38.00	Ταμείο		10.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			18.000
33.04.00	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ανδρέου	18.000		
	<i>Καταβολή εισφοράς Ανδρέου</i>			
14.00	Έπιπλα		12.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			12.000
33.04.01	Οφειλόμενο Κεφάλαιο Βασιλείου	12.000		
	<i>Καταβολή εισφοράς Βασιλείου</i>			

Εικόνα 3.4. Σύσταση ομόρρυθμης εταιρίας με εισφορά προσωπικής εργασίας

Επίλογος

Στην παρούσα εργασία έγινε προσπάθεια να αναλυθεί το νέο νομικό καθεστώς των προσωπικών εταιριών. Οι προσωπικές εταιρίες, δηλαδή η ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη εταιρία αλλά, εν μέρει και η αφανής, αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας. Μιλάμε δηλαδή για όλες τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη χώρα μας.

Οι εταιρίες αυτές λοιπόν, λειτουργούσαν σύμφωνα με το δίκαιο των προσωπικών εμπορικών εταιριών το οποίο περιέχεται στις διατάξεις των άρθρων 18-28, 38-50 και 64 του Εμπορικού Νόμου και στις διατάξεις των άρθρων 741-784 του Αστικού Κώδικα. Μετά από 177 ολόκληρα χρόνια, πραγματοποιήθηκε βαθιά τομή στη λειτουργία και διάρθρωση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, με αλλαγές στο καθεστώς του Αστικού Κώδικα το οποίο διέπει τη λειτουργία τους.

Πλέον, η λειτουργία των προσωπικών εταιριών διέπεται από τον Ν. 4072/2012 (ΦΕΚ 86/Α711.4.2012). Αποτελείται από τρία κεφάλαια, ήτοι το Κεφάλαιο Α, που αποτελείται από έξη τμήματα και περιλαμβάνει τη ρύθμιση της Ομόρρυθμης Εταιρείας (άρθρα 1 έως και 22), το Κεφάλαιο Β, που αποτελείται από πέντε τμήματα και περιλαμβάνει τη ρύθμιση της Ετερόρρυθμης Εταιρείας, της Ετερόρρυθμης Εταιρείας κατά μετοχές και την μετατροπή ΕΕ σε ΟΕ, ΕΠΕ σε ΟΕ ή ΕΕ (άρθρα 23 έως και 36) και το Κεφάλαιο Γ, που αφορά στη ρύθμιση της Αφανούς Εταιρείας (άρθρα 37 έως και 44).

Ο Νόμος αυτός λοιπόν, θεωρείται λειτουργικός και αποτελεσματικός και φέρνει έναν άλλο αέρα στη λειτουργία των προσωπικών εταιριών. Πέραν από το ότι είναι πιο εύκολο να προστατευθούν και να διασωθούν οι υγιείς επιχειρήσεις, δίνεται η δυνατότητα στους εταίρους – επιχειρηματίες να κινούνται πιο ελεύθερα και να μην περιορίζονται από διατάξεις που δυσχέραιναν την λειτουργία της επιχείρησής τους.

Βασικό στοιχείο είναι ότι πλέον η προσωπική εμπορική εταιρεία σε περίπτωση πτώχευσης της ή θανάτου του εταίρου δεν θα οδηγείται υποχρεωτικά σε λύση, εκτός

αν αυτή προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση. Επιπλέον, ενώ μέχρι πρότινος η επωνυμία της ομόρρυθμης εταιρίας σχηματιζόταν μόνο από τα ονόματα των εταίρων, τώρα μπορεί να σχηματισθεί και από το αντικείμενο της επιχείρησης ή από άλλες ενδείξεις. Αποκτά νομική οντότητα, καθώς για να συσταθεί πρέπει να καταχωρείται στο ΓΕΜΗ (Γενικό Εμπορικό Μητρώο). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι στην ομόρρυθμη εταιρία ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας έχει πλέον και ο νεοεισερχόμενος εταίρος.

Βιβλιογραφία

Αλεξανδρινού, Ε., (2012), «Η ετερόρρυθμη εταιρία μετά την ψήφιση του Ν.4072/2012», *Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών*, τεύχος 8, Σεπτέμβριος 2012.

Βελέντζας, Γ., Καρτάλης, Ν, (2012), «*Νομοθεσία & Λογιστική Εταιριών ΙΙ*», αυτοέκδοση.

Βουζουεράκης, Ν., Φιλιππίδης, Γ., (2012), «*Ίδρυση και λειτουργία μιας βιώσιμης επιχείρησης*», Σεμινάριο, 29/10/2012, Ηράκλειο Κρήτης.

Καρδακάρης, Ν.Κ., (2003), «*Η Λογιστική των Εμπορικών Εταιριών εφαρμοσμένη*», εκδόσεις Interbooks, Αθήνα.

Μαυρούδης, Μ., (2012), «*Προς μια ενιαία ρύθμιση των λόγων λύσης – εκκαθάρισης προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιριών*», Διπλωματική εργασία, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης:
<http://epixeireite.duth.gr/?q=node/1656>

Νόμος 1676/1986, «*Καθορισμός των συντελεστών του φόρου προστιθέμενης αξίας και ρύθμιση άλλων θεμάτων*», ΦΕΚ 204, Τεύχος Α, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Νόμος 2081/1992, «*Ρύθμιση του Θεσμού των Επιμελητηρίων, τροποποίηση των διατάξεων του Ν.1712/1987 για τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις*», ΦΕΚ 154, Τεύχος Α, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Νόμος 3325/2005, «*Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών - βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις*», ΦΕΚ 68, Τεύχος Α, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Νόμος 3463/2006, «*Κύρωση του κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων*», Εθνικό Τυπογραφείο, ΦΕΚ 114, Τεύχος Α, Αθήνα.

Νόμος 4072/2012, «*Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος - νέα εταιρική μορφή - σήματα - μεσίτες ακινήτων - ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις*», ΦΕΚ 86, Τεύχος Α, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Παναγιώτου, Κ.Π., (2014), «*Το ισχύον δίκαιο στις εμπορικές εταιρίες*», στο «*Εμπορικό Δίκαιο, αρχές και Συμπληρώσεις*», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Παναγιώτου, Π., (2013), «*Το νέο δίκαιο της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης εταιρίας. Νομοθετικά και ερμηνευτικά προβλήματα της αναθεώρησης με το Ν 4072/12*», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Παπαδάτου, Δ.Θ. και Πομόνης, Σ.Ν., (2006), «*Η Λογιστική των Εμπορικών Εταιριών*», Β έκδοση, εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.

Πάτσης Α., και συνεργάτες, (2012), «*Εκκαθάριση Ομόρρυθμης Εταιρείας*», <http://www.capital.gr/law/articles.asp?id=413365&pg=7>, δημοσίευση:19/12/2009

Πομόνης, Σ.Ν., (2004), «*Γενική Λογιστική II*», Γ έκδοση, εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.

Ρόκας, Κ.Ν., (2008), «*Εμπορικές Εταιρίες*», ΣΤ' Έκδοση, εκδόσεις Α.Ν. Σάκουλα, Αθήνα.

Σαρσέντης, Ν.Β. και Παπαναστασάτου, Σ.Α., (2002), «*Λογιστική Εταιριών*», Δ έκδοση, εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.

Σπυριδάκης, Σ.Ι., (1985), «Αστικός Κώδικας», εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα.

Στάθης, Π., (2012), «Τί αλλάζει στο νομικό καθεστώς των μικρομεσαίων επιχειρήσεων», διαθέσιμο στο: <http://www.capital.gr>, δημοσίευση: 22/02/2012.

Τουσαχλίδης Ι.Λ., (2013), «Η Ομόρρυθμη εταιρία μετά τον Ν.4072/12», Βοηθητικές Σημειώσεις, Κομοτηνή.

Φορολογικό Ινστιτούτο, (2015), «Έναρξη εργασιών Ομόρρυθμης (Ο.Ε.) - Ετερόρρυθμης Εταιρείας (Ε.Ε.)», ανακτήθηκε από το <http://www.forin.gr/articles/article/4513/enarksh-ergasiwn-omorruthmhs-eterroruthmhs-etaireias>

Χέβας, Α.Β., (2006), «Ειδικά Λογιστικά και Φορολογικά Θέματα Εταιριών», 5^η έκδοση, εκδόσεις Σμπίλιας Α.Ε.Β.Ε. Το Οικονομικόν, Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Η ΟΕ ΜΕΤΑ ΤΟ Ν.4072/2012

Η ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ Ν.4072/2012

Α. ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΝΟΜΟΣ 4072/2012 (ΦΕΚ 86/Α711.4.2012)

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 249: Έννοια, εφαρμοζόμενες διατάξεις

1. Ομόρρυθμη είναι η εταιρεία με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας ευθύνονται παράλληλα όλοι οι εταίροι απεριόριστα και εις ολόκληρον.
2. Εφόσον δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση στο παρόν κεφάλαιο, εφαρμόζονται στην ομόρρυθμη εταιρεία οι διατάξεις του αστικού κώδικα για την εταιρεία, με εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 758 και 761 του Αστικού Κώδικα

ΑΡΘΡΟ 250: Επωνυμία

1. Η επωνυμία της ΟΕ σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη των λέξεων "ομόρρυθμη εταιρεία", ολογράφως ή με τη σύντμηση "Ο.Ε."
2. Σε περίπτωση αποχώρησης εταίρου, το όνομα του οποίου περιέχεται στην εταιρική επωνυμία, απαιτείται η συγκατάθεση αυτού ή των κληρονόμων του για τη διατήρηση της επωνυμίας.

ΑΡΘΡΟ 251: Δημοσιότητα

1. Η ομόρρυθμη εταιρεία καταχωρίζεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ) με τη σύμπραξη όλων των εταίρων. Στοιχεία που καταχωρίζονται

είναι, κατ' ελάχιστον, το όνομα και η κατοικία των εταίρων, η εταιρική επωνυμία, η έδρα και ο σκοπός της εταιρείας καθώς και ο εκπρόσωπός της.

Κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ

2. Από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ η ομόρρυθμη εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα.
3. Αν η εταιρεία αρχίσει την εμπορική της δραστηριότητα πριν από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ, οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται αναλόγως και ως προς αυτήν. Η μη καταχωρισθείσα στο Γ.Ε.ΜΚ εταιρεία η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα έχει ικανότητα δικαίου και πτωχευτική ικανότητα.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΣΩ

ΑΡΘΡΟ 252: Η εταιρική σύμβαση

Οι σχέσεις των εταίρων μεταξύ τους καθορίζονται από την εταιρική σύμβαση. Στις σχέσεις αυτές οι εταίροι ευθύνονται για κάθε πταίσμα.

ΑΡΘΡΟ 253: Λήψη αποφάσεων

1. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με συμφωνία όλων των εταίρων.
2. Εφόσον έχει συμφωνηθεί πλειοψηφική λήψη αποφάσεων, η πλειοψηφία υπολογίζεται εν αμφιβολία με βάση τον αριθμό των εταίρων.

ΑΡΘΡΟ 254: Διαχείριση

1. Δικαίωμα και υποχρέωση διαχείρισης έχουν όλοι οι εταίροι, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.
2. Εφόσον η διαχείριση ασκείται από όλους ή από περισσότερους εταίρους και δεν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση, κάθε διαχειριστής εταίρος μπορεί να ενεργεί μόνος. Αν ένας από τους λοιπούς διαχειριστές εταίρους εναντιώνεται στην ενέργεια μιας πράξης πριν από την εκτέλεσή της, ο διαχειριστής οφείλει να μην την τελέσει.

3. Η εξουσία διαχείρισης καταλαμβάνει όλες τις πράξεις συνήθους διοίκησης της εταιρείας Για τη διενέργεια πράξεων που βρίσκονται εκτός της συνήθους διοίκησης απαιτείται η συναίνεση όλων των εταίρων.
4. Ο διαχειριστής έχει υποχρέωση πληροφόρησης σχετικά με την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, καθώς και υποχρέωση λογοδοσίας.

ΑΡΘΡΟ 255: Κέρδη και ζημίες

Στο τέλος της εταιρικής χρήσης συντάσσεται λογαριασμός, από τον οποίο εμφανίζονται τα κέρδη ή οι ζημίες της εταιρείας Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπεται ότι διανέμονται κέρδη και πριν από το τέλος της εταιρικής χρήσης με βάση προσωρινό λογαριασμό. Εκτός αντίθετης συμφωνίας, οι εταίροι μετέχουν στα κέρδη και τις ζημίες κατά το ποσοστό συμμετοχής τους.

ΑΡΘΡΟ 256: Μεταβίβαση εταιρικής συμμετοχής

Η εταιρική συμμετοχή μεταβιβάζεται ολικά ή μερικά, αν τούτο προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση ή συναινούν όλοι οι εταίροι

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΞΩ

ΑΡΘΡΟ 257: Εξουσία εκπροσώπησης

1. Κάθε εταίρος έχει εξουσία εκπροσώπησης της εταιρείας εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.
2. Σε περίπτωση εκπροσώπησης από περισσότερους εταίρους αρκεί η απευθυντέα προς την εταιρεία δήλωση βουλήσεως να περιέλθει σε έναν από αυτούς.
3. Η εκπροσωπευτική εξουσία εκτείνεται σε όλες τις δικαστικές και εξώδικες πράξεις που εμπίπτουν στην επιδίωξη του σκοπού της εταιρείας Αν τελείται πράξη καθ' υπέρβαση του σκοπού της εταιρείας η υπέρβαση αυτή μπορεί να προταθεί μόνο αν ο τρίτος τη γνώριζε ή όφειλε να τη γνωρίζει. Περιορισμοί της εκπροσωπευτικής εξουσίας με την εταιρική σύμβαση ή με απόφαση των εταίρων δεν προβάλλονται στους τρίτους

ΑΡΘΡΟ 258: Ευθύνη εταίρων

1. Συμφωνία για περιορισμό ή αποκλεισμό της ευθύνης των εταίρων κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 249 δεν ισχύει έναντι των
2. Ο εταίρος που ενάγεται για εκπλήρωση εταιρικής υποχρέωσης, μπορεί να προβάλλει ενστάσεις που δεν θεμελιώνονται στο πρόσωπό του, μόνον εφόσον θα μπορούσαν να προβληθούν από την εταιρεία
3. Ο εταίρος που εισέρχεται στην εταιρεία ευθύνεται απεριόριστα και εις ολόκληρον και για τα υπάρχοντα πριν από την είσοδό του εταιρικά χρέη. Αντίθετη συμφωνία δεν ισχύει έναντι των τρίτων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΣ ΕΤΑΙΡΟΥ

ΑΡΘΡΟ 259: Λύση της εταιρείας

1. Η ομόρρυθμη εταιρεία λύνεται: *α)* με την πάροδο του χρόνου διάρκειάς της, *β)* με απόφαση των εταίρων, *γ)* με την κήρυξή της σε πτώχευση και *δ)* με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση εταίρου, εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος.
2. Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπονται και άλλοι λόγοι λύσης της εταιρείας
3. Η αίτηση εκδικάζεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας

ΑΡΘΡΟ 260: Γεγονότα που επιφέρουν την έξοδο του εταίρου

1. Ο θάνατος, η πτώχευση και η υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση εταίρου επιφέρουν την έξοδό του από την εταιρεία εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.
2. Η εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπει και άλλα γεγονότα που συνεπάγονται την έξοδο του εταίρου.

ΑΡΘΡΟ 261: Εκούσια έξοδος εταίρου

1. Ο εταίρος μπορεί με δήλωσή του προς την εταιρεία και τους λοιπούς εταίρους

να εξέλθει από την εταιρεία, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.

2. Στην εταιρεία αορίστου χρόνου η αξία της συμμετοχής καταβάλλεται στον εξερχόμενο εταίρο στο τέλος της εταιρικής χρήσης.
3. Στην εταιρεία ορισμένου χρόνου η καταβολή της αξίας συμμετοχής στον εξερχόμενο εταίρο εξαρτάται από τη συνδρομή σπουδαίου λόγου. Αν το δικαστήριο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 259 κρίνει ότι δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ο εταίρος δεν έχει αξίωση για καταβολή της αξίας της συμμετοχής του.

ΑΡΘΡΟ 262: Έξοδος εταίρου προκαλούμενη από ατομικό του δανειστή

Εφόσον η αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας εταίρου από ατομικό δανειστή του αποβεί άκαρπη, ο δανειστής μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο της παραγράφου 2 του άρθρου 259 την έξοδο του εταίρου και τον καθορισμό της αξίας της συμμετοχής του.

ΑΡΘΡΟ 263: Αποκλεισμός εταίρου

Αν συντρέχει στο πρόσωπο ενός εταίρου περιστατικό που θα δικαιολογούσε τη λύση της εταιρείας σύμφωνα με την περίπτωση δια της παραγράφου 1 του άρθρου 259, το μονομελές πρωτοδικείο μπορεί, ύστερα από αίτηση των λοιπών εταίρων, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας αντί της λύσης της εταιρείας να διατάξει τον αποκλεισμό του εταίρου

ΑΡΘΡΟ 264: Δικαιώματα και υποχρεώσεις εξερχόμενου και αποκλειόμενου εταίρου

1. Σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου η εταιρεία του αποδίδει αυτούσια τα αντικείμενα που είχε εισφέρει κατά χρήση.
2. Εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση, ο εξερχόμενος ή ο αποκλειόμενος εταίρος με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 261, έχει αξίωση κατά της εταιρείας για καταβολή της πλήρους αξίας της συμμετοχής του. Σε περίπτωση μη συμφωνίας των εταίρων ως προς την αξία συμμετοχής η αξία που

καταβάλλεται ορίζεται από το δικαστήριο το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 259 με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας

3. Αν η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την κάλυψη των χρεών της εταιρείας ο εξερχόμενος ή αποκλειόμενος εταίρος υποχρεούται να τα καλύψει κατά το λόγο της συμμετοχής του στις ζημίες.

ΑΡΘΡΟ 265: Κληρονόμοι θανόντος εταίρου

1. Σε περίπτωση συνέχισης της εταιρείας με τους κληρονόμους θανόντος εταίρου κάθε κληρονόμος μπορεί να εξαρτήσει την παραμονή του στην εταιρεία από το αν θα λάβει τη θέση ετερόρρυθμου εταίρου Εφόσον οι εταίροι δεν κάνουν δεκτή την πρόταση, ο κληρονόμος μπορεί να εξέλθει από την εταιρεία
2. Τα ανωτέρω δικαιώματα μπορεί να ασκήσει ο κληρονόμος μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την αποδοχή της κληρονομιάς ή την απώλεια του δικαιώματος για την αποποίησή της. Εφόσον ο κληρονόμος είναι ανίκανος ή περιορισμένα ικανός για άσκηση των πιο πάνω δικαιωμάτων η προθεσμία αρχίζει από το διορισμό του νόμιμου αντιπροσώπου του.
3. Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να ορίζεται ότι αν ο κληρονόμος λάβει τη θέση ετερόρρυθμου εταίρου, το ποσοστό συμμετοχής του στα κέρδη θα είναι διαφορετικό από εκείνο του κληρονομούμενου.

ΑΡΘΡΟ 266: Συνέχιση της εταιρείας

Σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρείας με απόφαση όλων των εταίρων η εταιρεία μπορεί να συνεχισθεί μετά τη δικαστική επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσής της ή μετά την πτωχευτική της αποκατάσταση.

ΑΡΘΡΟ 267: Μονοπρόσωπη εταιρεία

Αν αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ένας ή περισσότεροι εταίροι και παραμείνει μόνο ένας εταίρος η εταιρεία λύνεται, εφόσον μέσα σε δύο μήνες δεν δημοσιευτεί στο Γ.Ε.ΜΗ η είσοδος νέου εταίρου.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟ: ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ – ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

ΑΡΘΡΟ 268: Στάδιο εκκαθάρισης

1. Αν σε περίπτωση λύσης της εταιρείας οι εταίροι δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τη λύση της εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση.
2. Τα ονόματα και η κατοικία των εκκαθαριστών εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ Το ίδιο ισχύει και σε κάθε περίπτωση αντικατάστασης εκκαθαριστή.
3. Οι εκκαθαριστές υπογράφουν υπό την εταιρική επωνυμία με την προσθήκη των λέξεων «υπό εκκαθάριση».
4. Κατά την έναρξη και την περάτωση της εκκαθάρισης οι εκκαθαριστές συντάσσουν ισολογισμό.
5. Μετά την περάτωση της εκκαθάρισης η εταιρεία διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ Τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας παραδίδονται προς φύλαξη σε έναν από τους εταίρους ή σε τρίτο. Σε περίπτωση διαφωνίας ο εταίρος ή ο τρίτος ορίζεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

ΑΡΘΡΟ 269: Παραγραφή

1. Σε περίπτωση λύσης της εταιρείας οι αξιώσεις κατά των εταίρων για εταιρικά χρέη παραγράφονται μετά πέντε έτη από την καταχώριση της λύσης της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΚ, εκτός αν η αξίωση κατά της εταιρείας υπόκειται σε βραχύτερη παραγραφή.
2. Αν η αξίωση του δανειστή κατά της εταιρείας καταστεί ληξιπρόθεσμη μετά την καταχώριση της λύσης της στο Γ.Ε.ΜΚ, η παραγραφή αρχίζει από το χρονικό σημείο, κατά το οποίο η απαίτηση καθίσταται ληξιπρόθεσμη.
3. Οι δυο προηγούμενες διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου από την εταιρία.

B. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

249.1 Νομική προσωπικότητα σημαίνει ότι η εταιρεία είναι, αυτοτελώς, υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Έτσι, η εταιρεία έχει δική της περιουσία, ανεξάρτητη των περιουσιών των εταίρων, η εταιρεία έχει βουλευτικά όργανα (όλοι οι εταίροι ή οι διαχειριστές, έχει την ικανότητα να παρίσταται επί δικαστηρίου ως ενάγουσα και εναγομένη, η εταιρεία έχει δική της επωνυμία, δική της κατοικία (έδρα) και δική της ιθαγένεια.

Απεριόριστη ευθύνη σημαίνει ότι οι εταίροι ευθύνονται για τα χρέη της εταιρείας με όλη τους την περιουσία. **Ευθύνη εις ολόκληρον** σημαίνει ότι κάθε εταίρος υποχρεούται να εκπληρώσει κάθε οφειλή της εταιρείας ολόκληρη και όχι μόνο κατά το ποσοστό που αναλογεί στην εταιρική του μερίδα.

249.2 Τα άρθρα 758 και 761 του Αστικού Κώδικα έχουν ως εξής:

ΑΡΘΡΟ 758: Δικαιώματα στην εισφορά ή στα αποκτήματα: Οι εισφορές των εταίρων, καθώς και καθετί που αποκτάται για την εταιρία από τη διαχείρισή της, ανήκουν σε όλους τους εταίρους κατά το λόγο της εταιρικής μερίδας του καθενός. Καθετί που ο διαχειριστής εταίρος απέκτησε στο όνομά του, αντιπροσωπεύοντας την εταιρία έχει υποχρέωση να το καταστήσει κοινό όλων των εταίρων κατά το λόγο της εταιρικής μερίδας του καθενός.

ΑΡΘΡΟ 761: Αμεταβίβαστη η εταιρική μερίδα: Ωσότου τελειώσει η εκκαθάριση κάθε εταίρος έχει υποχρέωση απέναντι στους λοιπούς να μη διαθέσει μερίδιό του στα κοινά πράγματα. Επίσης δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει τη διανομή των κοινών πραγμάτων πριν περατωθεί η εκκαθάριση.

250.1 Σχηματισμός επωνυμίας. Πριν τον Ν.4072/2012 η επωνυμία της Ο.Ε. μπορούσε να σχηματισθεί μόνο από τα ονόματα των εταίρων και την προσθήκη των λέξεων "ομόρρυθμη εταιρεία" ή "Ο.Ε". Τώρα πλέον η επωνυμία μπορεί να σχηματίζεται είτε από τα ονόματα των εταίρων, είτε από το αντικείμενο εργασιών, είτε από άλλη ένδειξη.

Παράδειγμα σχηματισμού επωνυμίας με τις νέες διατάξεις: Οι Κ. Παύλου και Γ. Αποστόλου αποφάσισαν να συστήσουν ομόρρυθμη εταιρεία με αντικείμενο

εργασιών 'ελαιοτριβείο'. Η επωνυμία της εταιρείας μπορεί να πάρει μία από τις εξής μορφές:

- α) "Κ. ΠΑΥΛΟΥ - Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε." (με βάση τα ονόματα των εταίρων),
- β) "Κ. ΠΑΥΛΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε." (με βάση το όνομα ενός εκ των εταίρων),
- γ) "ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ Ο.Ε." (με βάση το αντικείμενο εργασιών),
- δ) "ΔΗΜΗΤΡΑ Ο.Ε." (με βάση άλλες ενδείξεις).

251.2 *Απόκτηση νομικής προσωπικότητας.* Πριν τον Ν.4072/2012 η εταιρεία αποκτούσε νομική προσωπικότητα από την καταχώριση του συστατικού της εγγράφου (καταστατικού) στα Βιβλία Εταιρειών του οικείου Πρωτοδικείου Τώρα πλέον η νομική προσωπικότητα αποκτάται από την στιγμή που η εταιρεία καταχωρίζεται στο Γ.Ε.Μ.Κ.

252 *Τύπος της Εταιρικής Σύμβασης (Καταστατικού).* Η εταιρική σύμβαση καταρτίζεται εγγράφως και μπορεί να είναι ιδιωτικό ή δημόσιο έγγραφο. Δημόσιο έγγραφο (δηλαδή συνταχθέν από συμβολαιογράφο) πρέπει να είναι κυρίως όταν εισφέρονται ακίνητα ή λοιπά εμπράγματα δικαιώματα
Έννοια του όρου "πταίσμα". Είναι αδίκημα το οποίο επισύρει ποινή κράτησης ή προστίμου.

253.2 *Λήψη αποφάσεων.* Οι αποφάσεις των εταίρων λαμβάνονται κατ' αρχάς ομόφωνα (άρθρο 748 Α.Κ). Με ρυθμίσεις όμως του Καταστατικού μπορεί να λαμβάνονται και δια πλειοψηφίας προσώπων ή μερίδων (κεφαλαίου). Εφόσον λοιπόν έχει συμφωνηθεί πλειοψηφική λήψη αποφάσεων και δεν διευκρινίζεται το είδος της πλειοψηφίας στο Καταστατικό ("εν αμφιβολία"), τότε η πλειοψηφία υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των εταίρων.

254.1 *Έννοια του όρου "διαχείριση".* Διαχείριση (διοίκηση) είναι το σύνολο των δραστηριοτήτων που τείνουν στην πραγμάτωση του εταιρικού σκοπού, όπως, ενδεικτικά, η λήψη αποφάσεων για αγορά ή διάθεση περιουσιακών στοιχείων, η δικαστική εκπροσώπηση της εταιρείας η σύναψη συμβάσεων κ.τ.λ..

254.1 *Η διαχείριση διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική.* Η εσωτερική διαχείριση αναφέρεται στο περιεχόμενο των εξουσιών που παρέχονται στον Διαχειριστή από τους Εταίρους και στον τρόπο (κανόνες, καταστατικές ρυθμίσεις) που αυτές παρέχονται προς αυτόν. Με άλλα λόγια, με την ορθή εσωτερική διαχείριση νομιμοποιείται ο διαχειριστής να προβαίνει σε πράξεις για λογαριασμό της εταιρείας ώστε να μην ευθύνεται απέναντι της από τη σχέση που τον συνδέει μ' αυτήν.

Η εξωτερική διαχείριση (αλλιώς εκπροσώπηση) αναφέρεται στην εξουσία του διαχειριστή να δεσμεύει έγκυρα την εταιρεία απέναντι σε τρίτους. Διαχειριστής μπορεί να είναι και τρίτο πρόσωπο (μη εταίρος). Αν δεν διορίσθηκε διαχειριστής τότε διαχειριστές είναι όλοι οι εταίροι. Αν διορίσθηκε διαχειριστής(ή διαχειριστές, τότε οι μη διαχειριστές εταίροι, δεν επιτρέπεται να αναμιγνύονται στη διαχείριση. Οι εξουσίες του διαχειριστή μπορεί να περιορίζονται με το Καταστατικό (λ.χ. για την αγορά ακινήτου να απαιτείται απόφαση όλων των εταίρων).

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ

- Ο διαχειριστής διορίσθηκε από το Καταστατικό και είναι εταίρος: Ανακαλείται μόνο με ομόφωνη απόφαση των λοιπών εταίρων και μόνο για σπουδαίο λόγο (λ.χ. ανικανότητα, κατάχρηση κ.τ.λ.)
- Ο διαχειριστής δεν είναι εταίρος: Ανακαλείται για οποιοδήποτε λόγο και με απόφαση των εταίρων, κατά τους ορισμούς του Καταστατικού

Σε κάθε περίπτωση η ανάκληση πρέπει να δημοσιευθεί στο Γ.Ε.ΜΗ.

255 *Διανομή κερδών*: Οι διατάξεις των άρθρων 762 και 763 του Α. Κ. προέβλεπαν τα εξής:
ΑΡΘΡΟ 762: *Διανομή κερδών και ζημιών*. Σε περίπτωση εταιρίας με διάρκεια μακρότερη από ένα έτος ο λογαριασμός κλείνεται και τα κέρδη μοιράζονται στο τέλος κάθε έτους, εφόσον δεν προκύπτει κάτι άλλο από την εταιρική σύμβαση.
ΑΡΘΡΟ 763: Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, οι εταίροι μετέχουν στα κέρδη και στις ζημίες κατά ίσα μέρη, ανεξάρτητα από την εισφορά τους.
Αν η αναλογία του καθενός ορίσθηκε μόνο ως προς τα κέρδη ή μόνο ως προς τις ζημίες, σε περίπτωση αμφιβολίας η αναλογία αυτή ισχύει και για τα δύο.

259.1 *Λύση της εταιρείας:* Η κύρια καινοτομία που επήλθε με το Ν.4072/2012 έγκειται στο γεγονός ότι η καταγγελία της εταιρείας ως τρόπος λύσης της ουσιαστικά καταργήθηκε. Έτσι, ο θάνατος, η πτώχευση και η θέση σε δικαστική συμπαράσταση, δεν αποτελούν πλέον λόγους λύσης της εταιρείας αλλά απλά λόγους εξόδου του συγκεκριμένου εταίρου.

259.2 *"Εκούσια διαδικασία:* είναι η εξουσία των πολιτικών δικαστηρίων να διατάζουν τη λήψη ρυθμιστικών μέτρων, με διαπλαστικό συνήθως χαρακτήρα δίχως να στηρίζουν τις διαταγές τους στη δεσμευτική διάγνωση κάποιου δικαιώματος του αιτούντα' (Κ. Μπέης).

260.1 *Άρθρο 1666 Α. Κ.: Ποιοι υποβάλλονται σε δικαστική συμπαράσταση:*

Σε δικαστική συμπαράσταση υποβάλλεται ο ενήλικος:

1. όταν λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή λόγω σωματικής αναπηρίας αδυνατεί εν όλω ή εν μέρει να φροντίζει μόνος για τις υποθέσεις του.
2. όταν, λόγω ασωτίας τοξικομανίας ή αλκοολισμού, εκθέτει στον κίνδυνο της στέρησης τον εαυτό του, το σύζυγό του, τους κατιόντες του ή τους ανιόντες του.

Ο ανήλικος, που βρίσκεται υπό γονική μέριμνα ή επιτροπεία, μπορεί να υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση, αν συντρέχουν οι όροι της, κατά το τελευταίο έτος της ανηλικότητας. Τα αποτελέσματα της υποβολής σε δικαστική συμπαράσταση αρχίζουν, αφότου ο ανήλικος ενηλικιωθεί.

262 *Αναγκαστική εκτέλεση* είναι η με τη συνδρομή των αρμοδίων κρατικών οργάνων αναγκαστική πραγμάτωση της ουσιαστικής αξίωσης, που είναι ενσωματωμένη σε εκτελεστό τίτλο.

267 *Μονοπρόσωπη ομόρρυθμη εταιρεία δεν μπορεί να υπάρξει .* Ωστόσο, αν παραμείνει ένας μόνο εταίρος, η Ο.Ε. είναι δυνατόν για δύο μήνες, δηλαδή μέχρι την προθεσμία καταχώρισης του γεγονότος στο Γ.Ε.ΜΗ, να λειτουργεί ως μονοπρόσωπη.